

Schijnbare dood van

OLIVIER MOERIAANS

Inhoudsopgave

04

Tijdslijn

06

Hoe werkt dit avontuur

08

Gevecht: Onderweg naar Haarlem

10

Sint-Jacobskapel

12

Leprozerie

14

In de Leprozerie

16

Gezicht op het waaggebouw

18

Een nieuw begin

20

Rondreis

22

Ontroering

24

De vergiftiging

26

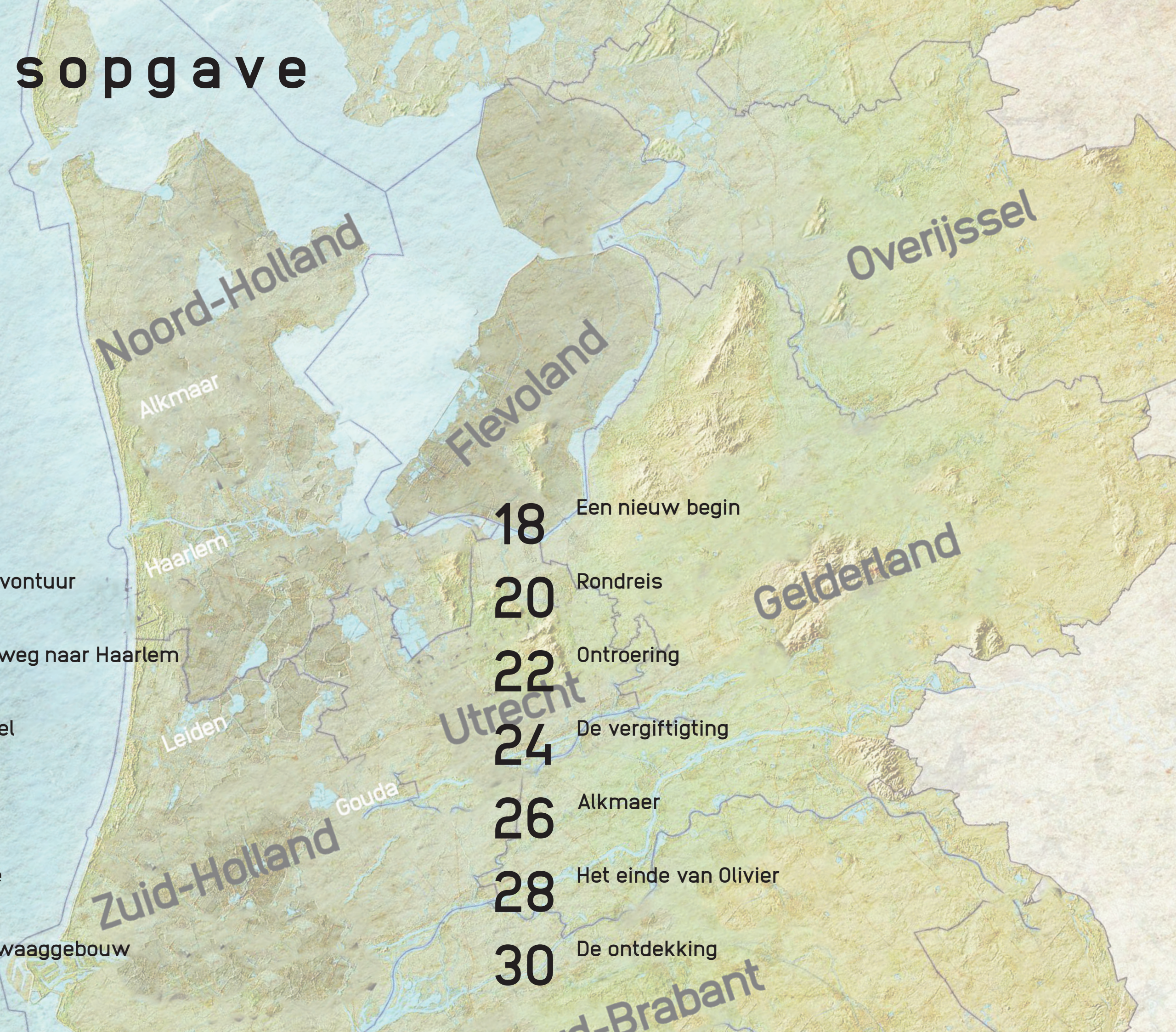
Alkmaer

28

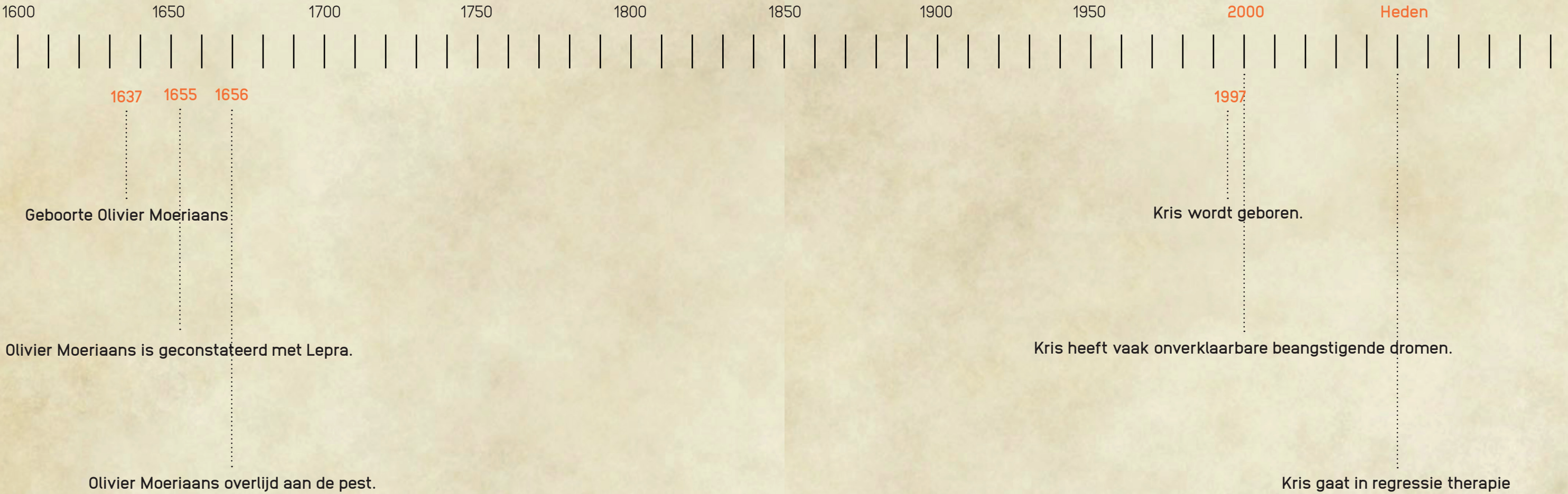
Het einde van Olivier

30

De ontdekking

TIJDLIJN

Hoe werkt dit avontuur:

Het avontuur Schijnbare dood van Olivier Moeriaans is een verhaal dat plaats vindt in 1655 en in het heden. Het verhaal is bedoeld om te spelen door één avonturier en de verteller. Het is speelbaar voor de avonturier met het bijgesloten karakter vanaf level 3.

Dit avontuur is bedoeld om het boek te vertellen wat gemaakt is door Simone van der Vlucht, dat heet Schijndood. Dit verhaal vertelt het leven in het jaar ca. 1655, wanneer de pest heerste, toen er nog leprozeries en meer bestonden.

Inhoud:

Één avontuur boek

Één hoofdkarakter blad

Twee hulpkarakter bladen

Twee kaarten:

Alkmaar

Nederland

Voorwoord:

Dit is gemaakt in opdracht voor het boek project; Geef jou eigen interpretatie aan een boek. Mijn inspiratie bron is Dungeon and Dragons. Het boek schijndood van Simone van der Vlucht zal voor dit verhaal dienen als Leidraad.

Gemaakt door: Mirte Winter
Jaartal: 2019

SAMENVATTING:

Dit verhaal gaat over een jongen in het heden. Hij kan heel erg goed tekenen en schilderen, en hij studeert Economie in Amsterdam, maar hij heeft een probleem. Hij heeft vaak beangstigende dromen. In die dromen beleeft hij altijd weer opnieuw zijn dood. Hij wil er graag vanaf komen, maar hij weet niet naar wie hij toe kan gaan. Uiteindelijk vraagt hij het aan verschillende mensen onder andere aan Dominique, zij is iets ouder dan hem. Zij zegt tegen hem dat hij haar tante maar een bezoek moet brengen.

Haar tante is reïncarnatie-therapeut. Een reïncarnatie-therapeut is iemand die mensen met problemen in hun leven erop wijst dat het ook aan bijvoorbeeld een vorig leven kan liggen. Na elkaar gesproken te hebben verondersteld ze dat hij dan ook een vorig leven gehad heeft. Vervolgens probeert zij hem hiervan te genezen met behulp van hypnose. Het lukt haar om hem onder hypnose te krijgen. Als hij gaat liggen dan krijgt hij een of andere droom. Het lijkt wel of hij inderdaad in een ander leven is beland. Dat klopt ook, want hij wordt wakker in Alkmaar in 1655, dit is dus zijn vorige leven. Zijn naam in het vorige leven is Olivier Moeriaans, de zoon van de apotheker Boudewijn Moeriaans. Olivier is 18 jaar oud. Hij gaat door met zijn leven, maar de andere mensen weten niet dat hij in de 'toekomst' leeft.

Na een tijdje te leven in 1655, ziet hij dat hij een rare uitslag op zijn armen heeft. Als hij wordt onderzocht komen ze erachter dat Olivier melaatsheid heeft, dit wordt tegenwoordig Lepra genoemd. Omdat dit heel erg besmettelijk is moet hij afscheid nemen van zijn familie en kennissen en moet hij gaan wonen in een huis waar allemaal andere mensen wonen die ook Lepra hebben, dit heet een leprozerie.

Op een dag komt hij een man, genaamd Jeroom Couttenier tegen. Hij gaat samen met hem en zijn vrouw, die Isa heet en met hun twee kinderen op rondreis. Ze praten heel veel over gebeurtenissen die zij in hun leven allemaal hebben mee gemaakt. Jeroom ziet de uitslag ook, maar hij denkt dat de onderzoekers fout zijn, dat Olivier helemaal geen Lepra heeft. Jeroom is van beroep een kwakzalver, dat is wat ze tegenwoordig een dokter noemen. Jeroom en Isa komen langs vele steden, waar Jeroom zijn producten verkocht. Isa en de kwakzalver gingen met behulp van toneelspel zijn producten verkopen. Kortom oplichten. Dat deden ze als volgt: Isa ging de producten uitproberen op haar blinde kind en liep toen weg. Daarna kwam ze weer terug lopen met het andere kind (die niet blind was). Ze zei dat hij niet meer blind was, en dat geloofden de mensen die dat zagen.

De pest is uitgebroken in veel delen van Nederland. Op een moment krijgt Olivier te weten dat de pest ook is uitgebroken in zijn woonplaats, Alkmaar. Hij besluit om alleen terug te gaan. Om erachter te komen of het goed gaat met zijn moeder, vader, zusje en broertje. Als hij is aangekomen ziet hij dat zijn vader doodziek is. Zijn vader vertelt dat zijn moeder, zusje en broertje zijn overleden aan de pest. Een paar dagen later overlijdt ook zijn vader aan de pest. Kort daarna kreeg Olivier ook de pest. Hij werd naar de pest ziekenhal gebracht, waar hij stierf.

Dan ineens wordt hij wakker, hij is niet meer in de hypnose. Hij is dan weer gewoon Kris, en geen Olivier meer. Hij bedankt de therapeute en besluit om zelf Alkmaar te gaan bezoeken. Als hij daar aankomt ziet hij in de Grote kerk het graf van zijn moeder, vader, zusje en zijn broertje. Het was dus geen droom, het was allemaal echt gebeurd. Hij bezoekt ook het Museum van Alkmaar. Daar doet hij ook een verbazingwekkende ontdekking. Hij ziet daar een schilderij hangen van ene: Olivier Moeriaans. Dat schilderij had hij dus gemaakt in zijn vorige leven in 1655. Hij besluit om te stoppen met zijn studie Economie en hij gaat op de kunstacademie.

AVONTUUR BELONINGEN

Gebruik de avontuur beloningen om de speler genoeg motivatie te geven om door te gaan en om verder te onderzoeken.

De avontuur beloningen gebruiken geeft de speler ervarings punten om omhoog te gaan in levels en het kan ook leiden tot het krijgen van voorwerpen.

INTRODUCTIE

Het verhaal gaat over Kris met zijn bondgenoten. Een doodgewone jongen uit Amsterdam. Hij woont daar in een studentenhuis samen met Dominique. Hij heeft echter een probleem, hij heeft heel vaak dezelfde nachtmerrie. In die droom zit hij in een donkere kamer, waar hij wel uit kan maar om de een of andere reden niet uit wil. De sfeer is erg beklemmend en als hij weer eens wakker schrikt dan blijft dat gevoel hem soms wel hele dag bij. Op aanraden van Dominique gaat hij naar een reïncarnatie-therapeut. Die brengt hem in een trans en, opeens... is hij iemand anders, Olivier Moeriaans, uit Alkmaar, in het jaar 1655. Het lijkt allemaal heel echt...

Dit is waar het verhaal zal beginnen.

GEVECHT: ONDERWEG NAAR HAARLEM

OPSTELLING

1 Groene Penura

2 Goblins

HET BEGIN VAN HET VERHAAL

De speler, de koetsier en de 3 bewakers zijn onderweg naar de schouw in Haarlem. Daar zal de speler onderzocht worden omdat hij verdacht wordt van het hebben van een besmettelijke ziekte. de Schirugijnen gaan hem daar nader onderzoeken.

Maar tijdens het reizen door het bos word de koetsier ineens...

De bewaker vraagt aan de koetsier:
 "Waarom stopt u met rijden, koetsier?"
 Koetsier: "Ik hoorde gegil in de bossen!" De stem
 van de koetsier klinkt bang.
 Jullie stappen uit de koets en kijken rond.
 Ook jullie horen het geluid.

Vanaf dit moment wordt er gerolt voor wie er eerst mag beginnen.
Dit doe je doormiddel met een dobbelsteen te rollen met 20 kanten.
Wie het hoogste gooit begint en wie het laagst gooit is als laatste aan de beurt met aanvallen.

Vertel het volgende aan de avonturier:

De speler, de koetsier en de 3 bewakers zijn onderweg naar de Sint-jacobskapel in Haarlem. Maar tijdens het reizen door het bos stopt de koetsier opeens.

De bewaker vraagt aan de koetsier:
 "Waarom stopt u met rijden, koetsier?"
 Koetsier: "Ik hoorde gegil in de bossen!" De stem
 van de koetsier klinkt bang.
 Jullie stappen uit de koets en kijken rond.
 Ook jullie horen het geluid.

perceptie check:
DC 21: Je ziet een Green Penura en 2 goblins in de bossen klaarstaan om aan te vallen.

DE AANVAL

Als de speler een succesvolle perceptie check doet, zal de speler beweging in het bos zien. Zij zijn klaar om aan te vallen.

Als de avonturier de perceptie check faalt zal hij/ zij tijdens de verrassings aanval niet kunnen reageren. Tijdens de verrassings aanval schieten de goblin allebei met hun korte boog 1 pijl af. De groene penura gebuikt één van haar spreuken.

TAKTIEKEN

Na de verrassings aanval zullen de vijanden basis aanvallen gebruiken. De goblins gebruiken hun kromzwaarden en de groene penura zal haar spreken gebruiken.

VIJAND

Deze groep criminelen leefde al een tijdje in de bossen. Zij probeerde mensen die door de bossen reisde te beroven en soms zelfs te waarschuwen voor wat er zal komen. Deze groep had geen naam. Het was een criminele groep die met elkaar in aanraking kwam en zo een groep vormde omdat zij allemaal het zelfde doel hadden: geld verkrijgen.

NA HET GEVECHT

Nadat de avonturier de groep criminele verslaat. Verteld de groene penura "De zwarte dood keert terug... Het zal zoveel mogelijk levens met zich meenemen." De penura valt neer.

Iedereen keek verschrift of beangstigend.
Bewaker: "Hoe kan die penura dat weten..."
De koetsier verteld: "penura's staan er wel om
bekend om de toekomst te kunnen zien.
Zij zien af en toe visioenen."

Groene Penura

Pantserklasse 17

Snelheid 30 ft.

Levenspunten 64

Middelmatig grote Fee, neutraal slecht

Over

Ambfibi: Penura's kunnen water en lucht ademen

Aangeboren spreken: De Penura kan spreken produceren. Deze spreken gebruiken charisma.

(spreuk redding DC 12) Ze kan de volgende spreken zonder materialen doen.

Spreken die ze altijd kan doen: dansende lichten, kleine illusie, gemeen gepest

Imitatie: De Penura kan dieren en zelfs mensachtige geluiden imiteren. Een wezen dat het geluid hoort, kan horen of het een imitatie is door een succesvolle wijsheid check van 14 te doen.

Vaardigheden

Sterkte 18 (+4)	Donkerevisie 60 ft.
Behendigheid 12 (+1)	Passieve Perceptie 14
Constitutie 16 (+3)	Talen:
Intelligentie 13 (+1)	Normaal,
Wijsheid 14 (+2)	Draakonisch,
Charisma 14 (+2)	Sylvanisch

Acties

Klauwen: +6 om te raken, bereik 5 ft., Één doelwit. Schade: 13 (2d8 + 4) snijdende schade.

Denkbeeldige verschijning: De heks bedekt zichzelf en alles wat ze draagt. Hierdoor ziet ze eruit als een ander wezen van haar grootte en humane vorm. De illusie eindigt als de heks een bonusactie neemt om het te beëindigen of als ze sterft.

De verandering die door dit effect plaatsvindt, kan doormiddel van fysieke inspectie worden doorbroken. Het kan lijken of ze een gladde huid heeft, maar iemand die haar aanraakt, zou haar ruwe huid voelen. Anders moet je een actie ondernemen om de illusie te inspecteren en slagen met een DC 20 intelligentie (onderzoek) om te zien dat ze vernomd is.

Onzichtbare passage: Ze wordt magisch onzichtbaar totdat ze aanvalt of een spreuk doet, of totdat haar concentratie eindigt (hoewel ze zich concentreert op een spreuk). Hoevel ze onzichtbaar is, laat ze geen enkel fysiek bewijs achter van haar passage, zodat ze alleen door magie kan worden gevolgd. Alles wat ze draagt is met haar onzichtbaar.

Goblin

Pantserklasse 13

Snelheid 30ft.

Levenspunten 14

klein mensachtige, neutraal slecht

Over

Goblins zijn kleine, zwarthartige mensachtigen die schuilen in verwoeste kerkers en andere akelige omgevingen. Omdat ze individueel zwak zijn, verzamelen ze zich in grote aantallen om andere wezens te kwellen.

Vlugge ontsnapping: De goblin kan zijn bonus actie gebruiken om zich te verbergen of het gevecht afbreken.

Vaardigheden

Sterkte 8 (-1) Behendigheid 14 (+2) Constitutie 10 (+0) Intelligentie 10 (+0) Wijsheid 8 (-1) Charisma 8 (-1)	Donkerevisie 60 ft., Passieve Perceptie 9 Talen: Normaal, Goboldisch
---	---

Acties

Kromzwaard: +4 om te raken, bereik 5 ft., Één doelwit. Schade: 5 (1d6 + 2) snijdende schade.

Kortebog: afstand wapen aanval: +4 om te raken, bereik 80/320 ft., Één doelwit. Schade: 5 (1d6 + 2) doordringende schade.

Waar is mijn familie?
Je familie, vertrekt morgenochtend vroeg naar
Haarlem.

Als de avonturier geen vragen heeft zullen zij verder reizen naar het Sint-jacobskapel in Haarlem. Als zij hier aankomen krijgen ze een warme maaltijd en brengen ze Olivier naar zijn slaapkamer waar hij kan rusten na de zware tocht. Tijdens deze rust zullen zijn verloren levenspunten weer gevuld worden.

AVONTUUR BELONINGEN

Als de avonturier besluit het lichaam van de Goblins te onderzoeken vind hij/zij een Korteboog, Kromzwaard en 20 gouden muntstukken.

Als de avonturier besluit het lichaam van de Groene Penura te onderzoeken vind hij/zij nagels van de Penura, 1 klein levens elixer en 20 gouden muntstukken.

Het verhaal gaat verder bij de volgende pagina.

SINT-JACOBSKAPEL

HET ONDERZOEK VAN OLIVIER

De avonturier heeft een fijne droom dat hij samen met zijn andere klasgenoten in de leerzaal aan het schilderen is. Er is helemaal niks mis met hem. Hij kijkt opgelucht om zich heen en ziet Lidewij, zijn vriendinnetje. Hij zwaait en lacht naar haar toe. Dan ineens word de avonturier rustig wakker. Even heeft hij het idee dat alles een droom was dat hij helemaal niet in het Sint-jacobskapel is en dat hij kern gezond is. Maar dan opent hij zijn ogen en ziet hij de plekken op zijn huid. Hij voelt zich verdrietig, zal hij misschien niemand meer zien als het wel ernstig zal zijn?

De avonturier besluit uit bed te gaan en naar buiten te gaan om even frisse lucht te nemen. Al snel volgt een bediende hem en vraagt hem om hem te volgen.

Ze lopen naar een kleine kamer. De kamer ziet er uit als een onderzoekskamer. Er staan kasten met elixers, zalfjes en nog veel meer erin. In het midden staat een grote stoel. De bediende vertelt hem om hier te wachten.

Na enkele minuten komt er een grote man binnen. Hij lijkt net op een beer zoveel haar en spieren heeft hij. Hij kijkt de avonturier nors aan en zegt ga alstjeblijft op de stoel zitten. De avonturier gaat op de stoel zitten. Als de avonturier dit niet doet tilt de grote man hem op en zet hem vast in de stoel.

De grote man loopt weg.

Na enkele minuten komen er 3 mannen in een soort labjas binnen lopen. Als de avonturier vraagt wie het zijn, antwoorden de 3 mannen als volgt : Wij zijn 3 hoog geleerde genezers en tovenaars. Wij zullen jouw vandaag onderzoeken. Het onderzoek kan misschien langer dan 1 dag duren. Vanaf dat moment zullen de 3 mannen niet meer antwoorden op eventuele vragen van de avonturier. Ze zullen hem compleet negeren.

HET ONDERZOEK

De 3 mannen smeren omstebeurt zalfjes op zijn armen en proberen verschillende spreuken op de plekken. De zalfjes ruiken allemaal erg vreemd maar soms ruikt het ook naar lavendel of andere lekker geuren.

Nadat er een dag voor bij is lijkt het wel alsof niets heeft gewerkt. ook voelt het alsof de plekken op de avonturier zijn arm niks voelt.

Na 3 uur hebben de drie hoog geleerde een prognose.

Ze vragen aan de avonturier en zijn familie om bij elkaar te komen om de diagnose te horen.

DIAGNOSE

Ze wachten allemaal vol spanning in de kamer. De drie hoog geleerde pakken een brief die ze geschreven hebben en zeggen tegen hen, wij geven jullie een vuilbrief mee. Op deze vuilbrief staat dat u melaats (lepra) bent. Olivier kijkt naar zijn moeder die in huilen uitbarst. Ze reikt haar hand naar hem uit maar durft hem niet aan te raken. Vervolgens laat ze haar hand weer zakken. Zijn vader zit op een bankje, zijn gezicht verborgen in zijn handen.

Wij danken u voor uw bezoek en verzoeken jullie om terug te keren naar waar jullie vandaan komen.

Als de avonturier vraagt wat er nu met hem zal gebeuren. Kan er geantwoord worden met. Vanaf nu kan u het beste uw familie achter laten en zal u in een leprozerie gaan wonen. Voor de rest geven de hoog geleerde geen antwoorden meer.

De familie van de avonturier en de avonturier zelf reizen terug naar Alkmaar.

Tijdens de terug reis, kijkt Olivier uit een raampje van de postkoets en denkt aan Lidewij. De stilte hangt zwaar tussen hen in. Geen van drieën heeft het over het vonnis, en al helemaal niet over de toekomst. 'Misschien hebben ze het mis', verbreekt zijn moeder opeens de stilte. 'Dokters kunnen toch ook fouten maken?' Zijn vader: 'Die doktoren weten waarover ze het hebben. En als ze het niet wisten hadden ze Olivier wel een twijfelbrief meegegeven en hem over een paar maanden terug laten komen.' 'Is er dan niemand anders die hem nog eens kan onderzoeken? Zullen we het Jan IIsbrand vragen? Of Thijs Corneliszoon! Dat zijn toch ook geleerde chirurgijns?' 'Bijzonder geleerde chirurgijns... die Jan Burger om advies vragen als ze het echt niet meer weten,' bromt haar man. Er valt een stilte. 'Er moet toch iemand zijn die ons kan helpen!' zegt Kathelijne wanhopig. Het blijft stil...

LEPROZERIE

TERUG IN ALKMAAR

De postkoets hobbelt over de kronkelige zandweg, met sloten en bebossing aan de ene kant, en aan de andere kant de toppen van de duinen. Na een eindeloos gehobbel en geschud is Alkmaar eindelijk in zicht.

Als de avonturier vraagt:
‘En nu? Mag ik de stad nog wel in?’
Antwoord zijn vader met ‘Dat doen we gewoon,’
‘Ze weten daar nog van niks.’ ‘Maar je moet meteen na aankomst de brief aan dokter Burger laten zien,’ zegt Kathelijne.
Boudewijn: ‘Weet hij veel hoe laat we aankomen? We mogen toch wel rustig... iets eten,’

Jullie rijden door de Kennemerpoort Alkmaar in en stappen uit op de Mient en lopen de apotheek(huis) binnen. Hester en Jan zijn thuisgebleven en komen meteen aanlopen. Gespannen kijken jullie aan.
‘En?’ vraagt Hester.
Als niemand antwoord zegt Jan: ‘O nee,’ fluistert ze. ‘O God, nee!’ ‘Wat is er dan! Wat heeft Olivier?’

Hester verluistert in Jan zijn oor wat Olivier heeft ‘Lazarus!’ schreeuwt hij. ‘Dan ben je toch melaats? Olivier is niet melaats! Kijk dan, hij ziet er heel gewoon uit! Melaatsen hebben geen benen. Hè vader, melaatsen hebben toch geen benen? Hoe kan Olivier nou melaats zijn!’
Hij stormt op hem af, maar zijn vader houdt Jan in een ijzeren greep. De jongen schopt en stompt, probeert zich los te rukken en geeft zijn verzet dan op. Lijkbleek kijkt hij naar zijn broer.
‘Maar dan moet je in het Klaphuis wonen,’ zegt hij schor. ‘Dat kan toch niet?’
Je hoort toch bij ons?!’ Zegt Jan
Hester zegt met een bevreesde stem:
‘Krijgen wij het nu ook?’

Voordat iemand kan antwoorden wordt er op het raam van de apotheek geklopt.
Boudewijn Moeriaans staat op. Hij sloft naar het voorhuis en komt terug met dominee Knijf en chirurgijn Burger. Hij pakt de vuilbrief van het tresoor en overhandigt hem zwijgend aan de arts. De heren lezen hem beurtelings. De chirurgijn laat de brief in zijn hand zakken. ‘Het spijt me,’ zegt hij ernstig. Ja, het spijt mij ook bijzonder.’
Dominee Knijf kijkt Olivier met zachte, warme ogen aan. ‘God sta je bij, mijn jongen. Onthoud dat als God ergens een deur voor je sluit, Hij ergens

anders een venster voor je opent.’
‘En nu? Wat gaat er nu gebeuren?’ Kathelijnes stem klinkt hoog.
‘Hij zal goed verzorgd worden in het Klaphuis, vrouwe,’ zegt dominee Knijf zacht. ‘U mag hem daar ook opzoeken. We zullen de leproosmeester onmiddellijk inlichten over Oliviers opname.’

De volgende dag lopen ze met zijn allen naar het klaphuis (leprozerie).
De woorden van de dominee galmen nog door Olivier zijn hoofd. ‘Vanaf dit moment zijt gij dood voor de wereld, maar levend voor God.’
Naast hem loopt de dominee, die hem probeert te troosten. ‘Het is hard, mijn jongen. Denk niet dat ik het niet begrijp. Het is verschrikkelijk om alles achter te laten, zeker als je zo jong bent. Maar je familie kan je altijd komen opzoeken, al mag jij dan niet meer de stad in. En als je het heel moeilijk hebt, bedenk dan dat je niet alleen staat in je lijden, want Gods Zoon heeft dezelfde lasten gedragen. Daarom ben je ervan verzekerd dat je later in het paradijs zult worden opgenomen.’

In optocht wordt Olivier naar de Grote Kerk gebracht, waar speciaal voor hem een dienst wordt gehouden. Daarna ontvangt hij zijn leprozenkleding en klepper. De dominee las een lijst met verbodsbepalingen voor. Vervolgens ging hij rond met een bus voor aalmoezen, waar alle aanwezigen iets in konden doen. De kerk zat vol. Iedereen die de familie Moeriaans kent – en wie kent niet de apotheker op de Mient – kwam kijken naar de uitbanning van hun oudste zoon. Honderden ogen waren op hem gericht, maar hij had alleen die van Lidewij gezien. .
Na de dienst gaan ze verder naar het Klaphuis. Het is een stenen huis, omgeven door een hoge muur die de tuin en de moestuin omsluit. Naast de poort staat een aalmoesbus. Ook staat er een tekst gebeiteld in de gevelsteen, je leest het volgende:

‘Wild in tijts mildelijk geven, de Leproose moeten van de aalmoes leven.’

HET AFSCHIED

Een vrouw met witte kleding loopt door de tuin naar hen toe en zegt rustig. ‘God zij met u,’
‘Ik ben Alida. Jij bent Olivier? Dit is een moeilijk moment. Misschien helpt het als ik zeg dat jullie niet meteen afscheid hoeven te nemen. Jullie

mogen tweeëndertig uur bij elkaar blijven om Olivier bij te staan en hier te laten wennen.’

Het blijft even stil tot dat Kathelijne zegt: ‘Ik ga met hem mee,’ Boudewijn zegt waarschuwend: ‘Kathelijne...’ Kathelijne: ‘Ik kan die jongen toch niet alleen daar naar binnen laten gaan,’
‘Maar...’ Zegt Boudewijn.
Zeg tegen de avonturier dat hij het vreemde gevoel heeft dat hij de situatie meer meester is dan zijn familie. en kan dit zeggen;
‘Ik heb liever niet dat u naar binnen gaat. U zou besmet kunnen raken.’
‘Echt, ik red me wel. Kom alsjeblieft af en toe langs, maar ga nooit naar binnen!’

Kathelijne maakt een aarzelend gebaar met haar armen, niet wetend hoe ze afscheid moet nemen. Olivier lost het op door haar een kushand toe te werpen en haar lange tijd in de ogen te kijken. Ook zijn vader, Hester en Jan geeft hij een kushand. Hester begint te huilen en zoekt steun bij haar moeder. Jan draait zich om en schopt met kracht een steen in de sloot.
Olivier draait hij zich om en Alida slaat haar arm om hem heen en neemt hem mee het Klaphuis in. De deur valt achter hen dicht.
Uit de schemering verschijnen mismaakte gestalten, als plotseling opdoemende geesten. Ze komen op hem af als doden die uit het graf zijn opgestaan; vol knobbels en zweren. Terwijl Alida de huisregels doorneemt. Zie jij een schilderij

hangen in de eetzaal. Hoe de leprozen zijn afgebeeld had jij heel anders gedaan. Zou de schilder de werkelijkheid te gruwelijk hebben gevonden om af te beelden denkt hij. Het valt Alida op en zegt: “Er zijn niet altijd leprozen geweest. Vroeger werden de zieken de stad uitgejaagd en kwamen ze ellendig aan hun einde. Geen verzorging geen dak om onder te schuilen, geen hulp als hun lichaam het liet afweten..’
‘Hier in dit huis ben je verzekerd van verzorging,’ verteld ze verder. ‘Je zult steun vinden bij lotgenoten en bij ons. Ik weet dat je daar op dit moment niet dankbaar om kunt zijn. Je bent kwaad, wanhopig, verdrietig... Je mist je familie. Maar je mag bezoek ontvangen, Olivier. En je mag zelf ook het huis verlaten. Je zit hier niet opgesloten. Natuurlijk ben je dan verplicht om je mantel om te slaan en je klepper mee te nemen. Je mag je niet onder de mensen vertonen of smalle weggetjes inslaan waar je wandelaars kunt tegenkomen. Als je je aan die regels houdt, ben je vrij om te gaan en te staan waar je wilt.’
‘Heb je nog vragen, Olivier?’
Alida brengt Olivier naar zijn kamer.
Olivier loopt naar binnen en je ziet:
Een licht, rechthoekig kamertje. Eén wand wordt geheel in beslag genomen door het bed. Verder staat er een tafel, een stoel en een kast. Op de tafelstaat een waskom. Hij heeft in ieder geval een mooi uitzicht uit het raam; De boomgaard van de leprozerie, daarachter weilanden doorsneden door sloten.
Het begint al te schermen en zo zal deze dag eindigen.

Kamer van Olivier

GEZICHT OP HET WAAGGEBOUW

SCHILDEREN

De schilders doeken zijn al een aantal dagen geleden bezorg en steeds meer trek jij je terug om lekker te schilderen. Om zo alles te vergeten wat er aan de hand is.

Uit je herinnering schilder je je ouders, Hester, Jan, en op een dag zet je een enorm doek op het ezel waarop langzaam het Waaggebouw en de kaasmarkt verschijnen. En links naast het Waaggebouw de apotheek met aan de zijkant het uithangbord met de witte roos. Je schildert je vader in de deuropening, met zijn witte schort voor zijn zwarte lakense pak. Hij schildert de potten op de uitstalling buiten, de opengeslagen luiken, de stoelenmatter die altijd op de brug staat. Zijn moeder die een gesprekje met hem voert. Hester, met haar vriendinnen in de schaduw van het huis. Hun witte mutsjes lichten op in het donker. De kaasmarkt met zijn levendige handel, waarvan het rumoer doordrong tot in de apotheek. Je werkt als een bezetene, dagen achter elkaar.

HET SCHILDERIJ

Je geeft de figuranten op het schilderij de gezichten van mensen die je kent en perfectioneert je werk met allerlei details. Je hebt er de tijd voor.

Dan ineens hoor je iemand zeggen: 'Jij schildert waarachtig goed!' Je draait je om je ziet Lucas. Lucas: 'Schilder je alleen dat soort dingen?' Na het antwoord van Olivier geeft Lucas hem een glimlach. Lucas zijn gezicht is ongeschonden, wat het gemakkelijker maakt om met hem te praten, maar zijn hand is verkrampd tot een klauw. Het verband om zijn beenstomp zit los en onthult stinkende zweren met onregelmatige rode en paarse randen.

Lucas: 'Misschien aardig om in de kerk op te hangen. Boven de aalmoesbus. Daar hangt al een schilderij van een leproos.' Als dat nog steeds hetzelfde werk is als zes jaar geleden, mag er wel eens iets anders komen. Zelfs als je met je neus op het doek gaat staan, twijfel je er nog aan of die figuren een pukkel hebben, of de ziekte. Mensen zien niet graag hun grootste angst in details voor zich.'

Buiten klinkt het geknars van wielen, paardenhoeven in het zand en luide, opgewekte stemmen. Geluiden van buitenaf, van een wereld waarvan ze geen deel meer uitmaken. Lucas: 'De jaarmarkt. Het wordt straks weer druk op de Dijk en in Het Gulden Vlies.

Na een lang gesprek met Lucas. Voel je je zeer bedroefd voelen. Al die verhalen die Lucas vertelde heeft je heeft je wanhoop gegeven.

DE STAD IN

Je gooit je penseel en palet neer, slaat de deur dicht en bonst met je hoofd tegen het hout. Steeds harder, steeds sneller, tot de pijn hem tenslotte doet stoppen. Waar is ben je mee bezig? Je wilt heel graag naar buiten. Zonder er bij na te denken, pak je je vlieger en klepper en rent naar buiten. (Zonder toestemming gevraagd te hebben). Je loopt naar de stad toe waar het marktgedruis boven de stadsmuren uit stijgt. Het is een komen en gaan van wagens, handkarren en voetgangers uit Heiloo die allemaal met een boog om je heen trekken, ook al sta je nog zo ver in de berm.

Als de stadspoort in zicht komt. Denk je daar ligt de stad, met haar kerken, smederijen, bierbrouwerijen, met haar vuil, haar lawaai en levendigheid.

Je wilt graag de stad maar je weet dat het niet mogelijk is maar links van je leidt een modderig pad naar een kleine boerderij. De hofhond slaat fel aan als hij het pad inslaat en een erf vol rondgestrooid kippenvoer opstapt. Een magere boerenknecht komt uit de schuur en deinst verschrikt terug als hij Olivier ziet.

Hij maakt een gebaar dat Olivier daar moet wachten en schiet het woonhuis in. Even later is hij terug, gevolgd door de verschrikte boer en boerin. Van een afstand gooit de boer een paar muntstukken naar hem toe en roept: 'Pak aan!' 'Heeft u misschien een oud buis en een muts voor me?' roept Olivier terug.

Stomverbaasd kijken ze hem aan en plegen fluisterend overleg. De boerin maakt heftige handgebaren, die haar man in een bijgebouw doen verdwijnen. Hij komt terug met een muts en een grauw buis waarvan Olivier van een afstand al ziet dat ze vol gaten zitten. Ze worden naar hem toe gegooid. Olivier vist de kledingstukken op uit de modder, steekt bij wijze van dank zijn hand op en draait zich om.

Je loopt het pad af en in de beschutting van een groepje bomen. Trek je je vlieger en klepper uit en verstopt ze onder een struikje. Gekleed in het buis, de mouwen tot ver over zijn polsen gerold en de stinkende muts over je oren getrokken, sluit hij aan bij de rij voor de stadspoort. Niemand wordt aangehouden, maar iedere reiziger krijgt een

scherpe blik van de stadswacht. Je kwam vroeger niet veel bij de poort. De wachters kennen hem niet en laten hem dan ook ongehinderd doorlopen. Langzaam loopt hij over het Ritsevoort naar de Koorstraat. Meteen slaat hem het lawaai van herberg Het Gulden Vlies tegemoet, die vol zit met boeren en andere buitenlui. De gezelligheid walmt hem met de drank lucht tegemoet. Je loopt de markt op en hoort het geluid van de roepende verkooplieden. Je loopt lang je ouderlijk huis aarzelend loop je er langs en snel hoor je weer de verkooplieden schreeuwen. Dan ineens zie je Lidewij. Ze hoeft zich alleen maar op te draaien en ze ziet hem ook. Van achteren hoor je ineens luidt geschreeuw.

Een man is bezig een menigte om zich heen te verzamelen door zijn geneeskrachtige talenten aan te prijzen. **'Hier geen vieze brouwsels en bittere pillen maar rozenwater en zoete siroop! Komt kijken, komt kijken, mensen! Ik bied u hulp bij uw kwellende pijnen, uw brandende liefdessmart! Heeft u problemen met uw gezondheid? Laat u aderen laten! Aderlaten stimuleert de ogen en de hersenen en is heilzaam voor uw ingewanden! Laat minstens vier keer per jaar alle kwade stoffen uit uw aderen vloeien en u zult merken, u krijgt weer kracht in uw leden! Of probeer mijn levenselixer en ik beloof u, u zult er geen spijt van krijgen. Was er raad tegen de koorts, dan was er raad tegen de dood. Welnu, ik heb raad tegen de koorts. Met dit levenselixer garandeer ik u de remedie tegen al uw kwalen!'**

De tafel naast hem staat vol potjes, schaaltes en flesjes. Een indrukwekkend uitziende oorkonde getuigt van zijn deskundigheid en betrouwbaarheid. Nieuwsgierig geworden door de geheimzinnig geurende kruiden dromt het publiek om hem heen. Jij kijkt van een afstand toe.

Volgens een groot bord staat dat dokter Couttenier, zoals de kwakzalver zich noemt, gezwollen uit armen en benen snijdt en is hij gespecialiseerd in blaasoperaties, waarbij hij kwellende blaasstenen verwijderd.

Maar voorlopig heeft hij het alleen druk met rotte kiezen trekken. Dat doet hij vlug en bekwaam, wat vertrouwen wekt.

Een oude man loopt naar voren, leunend op een karretje. Hij trekt de aandacht van de dokter door 'Dokter Couttenier! Kent u mij nog?' te roepen. Dokter Couttenier draait zich om en buigt zich naar hem toe. Man: 'U heeft mij vorig jaar op deze jaarmarkt behandeld voor grauwstaar.' Dokter: 'Het spijt me, ik herinner het me niet, maar het is goed mogelijk. Ik behandel veel mensen voor grauwstaar.' Man: 'Ik herinner me u heel goed. U heeft mij ook behandeld en daar wilde ik u voor bedanken. Ik was praktisch blind en kijkt u nu eens!' Hij steekt met een uitnodigend gebaar zijn

hand uit en zegt: 'Komt u eens naast me staan. Hoe is uw naam?'

'Mijn naam is Jacob Baert, edele heer.' Jij kent hem niet, maar Baert is een algemene naam. Blijkbaar beschikt die kwakzalver toch over een zekere kennis en vaardigheid, als hij die oude man genezen heeft. De oude man staat naast dokter Couttenier op het podium en kijkt met uitpuilende, helderblauwe ogen naar de menigte om ze het wonder van zijn genezing te laten zien. dokter Couttenier: 'Ik behandelde hem, God genas hem, beste mensen.'

Alsof de menigte door die woorden over de streep wordt getrokken, dringt er opeens een vrouw naar voren. Ze is jong en draagt een zuigeling met rood haar op de arm. Met een handgebaren probeert ze de aandacht van dokter Couttenier te trekken. Die heeft de vrouw niet in de gaten, totdat ze haar kind omhooghoudt. 'Dokter Couttenier! Heeft u een ogenblik?' De dokter draait zich om en steekt de vrouw de hand toe. Hoffelijk helpt hij haar op het podium. 'Zegt u het eens, vrouwe. Het gaat om het kind, neem ik aan.'

Dat is wel duidelijk. Het kind is blind. Je hebt veel wanhopige moeders in de apotheek gezien en met één oogopslag constateer je dat zelfs de wonderbaarlijke dokter Couttenier niets aan dit blinde kind zal kunnen doen.

Dokter Couttenier is dezelfde mening toegedaan. Met een zorgelijke blik onderzoekt hij het kind. 'Hoe oud is uw kind, vrouwe?'

'Tien maanden, dokter.'

Dokter: 'Is uw kind blind geboren?'

Vrouw: 'Ja, heer.'

Dokter: 'Dan vrees ik dat ik niets voor u kan doen, vrouwe.' Vrouw: 'Maar u heeft die oude man ook genezen. Ik dacht...' Dokter: 'Staar kan ik wegsnijden, maar aangeboren blindheid...' Vrouw: 'Maar dat elixer dan waar u het over had! Dat geneest toch alle kwalen? Dat zei u zelf!' roept de moeder wanhopig. De omstanders mompelen instemmend. Dokter Couttenier trekt wat aan zijn baardje, kijkt naar de flesjes op de tafel en verkeert in grote tweestrijd. 'Om eerlijk te zijn heb ik het levenselixer nog nooit gebruikt bij jonge kinderen, vrouwe. Ik heb geen idee wat het effect zal zijn en ik ben er nogal huiverig voor om het uit te proberen op uw kind. Ze is nog zo klein...'

'Maar anders blijft ze blind!' jammert de vrouw. 'Wat gebeurt er met haar als ik er niet meer ben? Wie zal er voor haar zorgen? Ze zal moeten bedelen bij de poort!' Dokter Couttenier heft met een beslist gezicht zijn handen. 'Het spijt me, vrouwe. Als uw kind sterft aan mijn elixer, zult u mij verantwoordelijk houden en dat kan me mijn reputatie kosten. Daar waag ik me niet aan, dat moet u begrijpen.' Onder de omstanders gaat een verontwaardigd gemompel op. 'Doe niet zo stom, man! Als je dat kind kunt helpen, doe het dan!' roept een man. 'Ja, een lekkere geneesheer ben je!' schreeuwt een visvrouw, die vanachter de visbanken alles heeft gevolgd.

'Geef die vrouw het medicijn!' roept de smid

EEN NIEUW BEGIN

LEVENS ELIXER

Dokter Couttenier pakt het flesje elixer en rekent af met de vrouw. Ze wordt door de omstanders van het podium geholpen en verdwijnt in de menigte, met een gezicht waarop zowel angst als hoop te lezen valt.

Dokter Couttenier gaat verder met zijn werk en behandelt diverse klachten, van maagklachten tot gezwellen.

Je denkt aan je plekken op je arm en denkt dat die kerel één geslaagde oogoperatie heeft uitgevoerd, zegt niets. Wie weet hoeveel anderen hij voor het leven blind heeft gesneden. Je vader heeft altijd afkeur gehad op kwakzalvers en broddelaars. Meesters van de halve waarheid en de hele leugen, noemde hij ze altijd.

De vrouw die net het levenselixer voor haar kind bij dokter Couttenier kocht, dringt tussen de mensen door naar het podium

‘Kijkt u toch eens! O, moge God u belonen! Kijk toch eens naar mijn kleine meid!’

Het kind kijkt over haar schouder naar de mensen met knipperende blauwe oogjes, alsof ze zoveel indrukken tegelijk niet aan kan.

Verbijsterd kijkt je toe.

‘Geef me nog een flesje!’ roept de moeder.

‘Het maakt me niet uit hoe duur het is, ik wil er nog een voor mijn oude vader!’ De vrouw haalt haastig het geld uit haar beursje en neemt gretig een tweede flesje in ontvangst.

Heel even aarzelen de mensen; dan vragen de eerste om een het levenselixer. Tegen de tijd dat Olivier zelf ook in de verleiding komt, loopt het storm en is er geen doorkomen meer aan.

Je loopt weer terug vanuit de stad naar het struikje. Je pakt je leprozen kleding en versnelt je pas naar de leprozerie

DE VOLGENDE OCHTEND

Je wordt wakker en trekt de boerenkleding aan en slaat de zwarte melaatsenmantel om je heen. Hij graait de klepper naar zich toe en met zijn schilderskist onder je arm verlaat je de leprozerie. Opnieuw zonder toestemming, wat je gisteren na je uitstapje naar Alkmaar op een strenge preek van Alida kwam te staan. Even vreesde hij dat ze vermoedde waar hij was geweest, al kwam hij keurig met vlieger en klepper aanzetten, maar ze viel alleen over het feit dat hij geen toestemming had gevraagd om het Klaphuis te verlaten.

Je pakt de sleutel. Achter je verschijnen een paar gebogen, schimmige figuren in de halfdonkere gang. Ze kijken toe hoe hij naar buiten stapt, recht van lijf en leden, de tuin doorloopt, de landweg oversteekt, soepel over een smal slootje springt en het weiland inloopt.

Met zware, trage stappen steekt Olivier de natte grasvlakte over. De opgaande zon doet de dauw op de velden schitteren. De lucht is gekleurd, alsof een reusachtige schildershand zijn penseel langs de hemel heeft gehaald. Haastig pak je je schilders spullen uit, gooit de logge zwarte mantel van je af en begint te schetsen. De hele ochtend ben je aan het werk. Aan het einde van de ochtend begint je maag te knorren. Je hebt nog geen hap gegeten. Je gooit je vlieger van je af en gaat erop zitten.

LEVENS ELIXER

Dan ineens hoor je het doffe gebonk van houten wielen. Links van je, uit de stad, rijdt een woonwagen, getrokken door een paard. De man op de bok is in het zwart gekleed en je herkent hem onmiddellijk.

Het is Dokter Couttenier

De woonwagen heeft een verbleekte verflaag en er is nog net een schildering van planeten en sterren te zien.

‘Hé!’ schreeuwt Couttenier.

Olivier: ‘Ik wil u iets vragen!’

‘Ik heb u gisteren bezig gezien in de stad,’

‘Aha,’ zegt de dokter.

Olivier: ‘Ik zag die oude man die u van zijn staar verlost had.’

Dokter: ‘Ach ja, die oude baas.’

Oliver: ‘Hoe heeft u dat gedaan?’

Dokter: ‘Ik ben barbier-chirurgijn, als je daaraan twijfelt wil ik je mijn documenten en aanbevelingsbrieven wel laten zien.’

Olivier: ‘Ik wil uw mening,’

Dokter: ‘Dat kan, dat kan. Wat scheelt eraan?’

Olivier schuift de mouw van zijn wambuis omhoog.

Het gezicht van de chirurgijn drukt niets dan belangstelling uit. Hij bekijkt langdurig de witte plekken die zich over Oliviers hele arm uitstrekken.

‘Heb je dat ook op andere delen van je lichaam?’

‘Nee, alleen op mijn armen.’

‘Hmm... Het lijkt op pellagra... Psora zou ook kunnen.’ Olivier: ‘Hoe weet u dat?’

‘Hoe ik dat weet? Ik ben een man van het volk. Ik zie en behandel kwalen waar dure artsen hun neus voor ophalen en waar ze dus ook nooit

verstand van zullen krijgen.’ Dokter Couttenier betast zonder een spoor van terughoudendheid Oliviers arm. ‘Alles is terug te voeren op een goede voeding en zindelijkheid.

Wie zichzelf verwaarloost kan niet verwachten gezond te blijven. Waarschijnlijk heb je een buikstoornis en die kan heel eenvoudig behandeld worden. Met kruidnagelen, of een darmreinigingskuur. Eenzijdig voedsel kan buikstoornissen veroorzaken die weer een negatief effect op de huid hebben.’

Dokter Coutteniers blik gaat naar de schilderskist, die Olivier een stukje terug langs de weg heeft laten liggen. ‘Schilder je? Laat eens wat zien.’ Dokter Couttenier bekijkt zijn werk geïnteresseerd. Dokter: ‘Dat is goed, dat is echt heel goed!’ Dokter: ‘Wat een vaardige slag, zo soepel. Zo eenvoudig van lijn en toch zo goed getroffen.’ Olivier werpt een blik op de verbleekte schilderijen op de wagen. ‘Schildert u zelf ook?’ Dokter: ‘Nee, nee. Ik heb het wel geprobeerd maar het ontbreekt me aan echt talent. Mijn vader was kunsthandelaar, dus je kunt zeggen dat ik ben opgegroeid tussen de schilderijen. Talent kan ik

wel herkennen, en jij hébt talent.’

Dokter: Je bent toch geschoold genoeg om een opdracht aan te kunnen. Mijn wagen moet nodig opnieuw beschilderd worden, maar ik kan er niemand voor krijgen omdat ik nergens lang blijf’

Dan herrinert Olivier ineens wat de dominee zei: ‘Als God een deur voor je sluit, opent Hij ergens weer een venster.’ Dit is het venster en het staat wijddopen.

Olivier: ‘Ik zou uw wagen wel kunnen beschilderen. Ik ben toch op doorreis.’

Dokter: ‘Op doorreis. Dat komt goed uit. Ik zou zeggen: klim op de bok en noem je prijs.’

Olivier: ‘Helemaal in de oude staat terugbrengen?’

Dokter: ‘Meer. Ik wil er ook de tekens van de dierenriem op hebben.’

Olivier: ‘Tja... Dan praten we al snel over twintig gulden.’ Dokter: ‘Afgesproken dan. Twintig gulden, en kost en inwoning. Je kunt uit de pan mee-eten, maar ik vrees dat er in mijn wagen geen plaats meer is.’ Dokter Couttenier steekt zijn duim omhoog. Ze rijdens langs de leprozerie en verder het bos in.

RONDREIS

DE KENNISMAKING

Dokter Couttenier: ‘En wie heb ik dan wel naast mij zitten?’ Olivier: ‘Ik ben Olivier Moeriaans.’ Dokte Couttenier: ‘Mijn naam is Jeroom Couttenier. Wie was je leermeester?’ Olivier: ‘Meester Pieter van Schayenburch.’ Dokte Couttenier: ‘Nooit van gehoord.’ Dan ineens ritselen de rij populieren waar ze onderdoor rijden, er komt ineens 1 Habiko uit.

VIJAND

Habiko’s zijn neven en nichten van de grote draken, Habiko’s hebben twee schilferige poten, lederachtige vleugels en een gespierde staart bedekt met een giftang die in seconden een mens kan doden. Ze komen naar je toe zodra je hun territorium in komt.

TACTIEK

De Habiko gebruikt zijn staart en klauw bij de eerste aanval en daarna alleen zijn klauwen en beet.

NA HET GEVECHT

Na het gevecht heelt Dokter Couttenier je en de dokter heeft de Habiko zijn buit al gepakt.

DE REIS VERVOLGT

Het pad maakt een flauwe bocht en dan zie je een jonge vrouw die in de berm zit. Ze heeft een zuigeling en haar tweede kindje slaapt in haar schoot. De kinderen lijken op elkaar als twee druppels water. De avonturier herkent haar onmiddellijk. Dit is de vrouw die in Alkmaar een flesje levenselixir voor haar blinde kind kocht. De vrouw die later stralend met een ziend kind terugkwam. Dokter Couttenier trekt aan de teugels en springt behendig van de bok. Hij neemt een van de kinderen van haar over en legt het achter in de wagen. De vrouw loopt hem achterna. ‘Wat duurde dat lang! Waar bleef je toch?’ Olivier hoort de doorgestane ongerustheid door haar gemopper heen. ‘En wie heb je meegenomen? Wie is dat?’

Dokter Couttenier: ‘Dit is Olivier, een talentvol schilder. Hij gaat de wagen voor ons opknappen.’ De vrouw komt ook aanlopen, het kind nog steeds aan de borst. Ze bekijkt Olivier en wat ze ziet bevalt haar blijkbaar wel, want ze glimlacht. De avonturier: ‘Ik geloof dat ik u al eerder heb gezien,’. Dokter Couttenier grijnst: ‘Aha, je hebt Isa’s toneelstukje in Alkmaar mogen bewonderen! Ik heb altijd al gezegd dat er een groot toneelspeelster aan haar verloren is gegaan.’

DOOR DE HEILOOËRBOSSEN

Jullie trekken door de Heilooërbos. Dan wordt het bos dunner en liggen de zonovergoten weilanden en vaarten weer voor hen. Als Isa de wagen in kruipt om de kinderen te voeden en te verschonen, klopt Jeroom naast zich op bok. De avonturier springt er weer op. Dokter Couttenier: ‘Zo, even zitten, nu al Blaren?’ Het blijft een tijdje stil. Dokter Couttenier: ‘Ben je altijd zo stil?’ Olivier: ‘Ik ben niet zo’n prater.’ Dokter Couttenier: ‘Gelukkig maar. Beter een kort gesprek dan een dag vol gezwets. Zit je in over die plekken op je huid? Eigenlijk zou je je wambuis uit moeten doen en in je hemd moeten rondlopen. Zonlicht heeft een gunstige uitwerking op huidproblemen.’ Couttenier: ‘Ik bestudeer de menselijke natuur en de reactie van lichaam en geest op een bepaalde manier van leven. Die geleerde artsen die keurig in toga en baret rondstappen, weten niets van de gewone man. Niets! Daarvoor moet je tussen hen zijn opgegroeid, onder hen leven, naar hen luisteren. En dat doe ik. Ik weet wat de mensen nodig hebben. Ze zouden meer warmoes moeten eten en iedere dag een koud bad moeten nemen.’ Olivier: ‘Waarom vertelt u dat de mensen dan niet?’ Dokter: ‘Dat doe ik ook. Maar aan dat soort adviezen verdien ik niets, dus zeg ik dat ze na dat bad of tijdens het eten van hun warmoes mijn drankjes moeten innemen. Als ik het jaar daarop weer kom, kopen ze mijn elixer meteen weer zonder te weten wat hen echt beter heeft gemaakt.’

Habiko

Pantserklasse 13

Snelheid 20 ft. 60 vliegen ft.

Levenspunten 97

Draak

Over

Habiko's zijn neven en nichten van de grote draken, Habiko's hebben twee schilferige poten, lederachtige vleugels en een gespierde staart bedekt met een giftang die in seconden een mens kan doden.

Acties

Meervoudige aanval: Habiko's kunnen 2 aanvallen tegelijk doen. 1 keer bijten en 1 keer met zijn staart. Als het vliegt kan hij zijn klauwen gebruiken inplaats van een ander.

Beet: +7 om te raken, bereik 10 ft, 1 doelwit. 2d6 + 4 doorborende schade.

Klauwen: +7 om te raken, bereik 5 ft, 1 doelwit. 2d8 + 4.

Staart: +7 om te raken, bereik 10 ft, 1 doelwit. 2d6 + 4 doorborende schade.

Vaardigheden

Sterkte 19 (+4)	Perceptie +4
Behendigheid 10 (0)	Passieve Perceptie 14
Constitutie 16 (+3)	Talen: -
Intelligentie 5 (-3)	
Wijsheid 12 (+1)	
Charisma 6 (-2)	

HAARLEM

Als de zon begint te zakken, jullie zien de muren van Haarlem liggen. De stadspoort gaat bijna dicht, maar het is nog druk op de weg. Marskramers haasten zich binnen de muren, boeren verlaten op het laatste moment de stad om terug te gaan naar hun boerderijen. Ook hier trekt de jaarmarkt veel volk, maar anders dan in Alkmaar wordt iedere vreemdeling streng ondervraagd door de wachters. Ook voor Olivier, Jeroom en Isa worden de hellebaarden gekruist. Wachter: ‘Halt! Waar komen jullie vandaan?’ Jeroom: ‘Uit Alkmaar, beste man. Wij hebben daar de jaarmarkt bezocht,’ Wachter: ‘In Leiden is het ook jaarmarkt.’ Jeroom: ‘Dan hadden we van de andere kant moeten komen, nietwaar?’ Wachter: ‘Dat zegt u. Snoeshanen genoeg die bij iedere poort de stad proberen in te komen. Ik moet u en uw gezelschap de toegang tot de stad weigeren. Het risico dat u uit Leiden komt is te groot.’ Jeroom: ‘Risico? Waar heeft u het toch over? De avonturier voelt er niets voor om de nacht buiten de beschutting van de stadsmuren door te brengen. Hij pakt het schilderij dat hij vanochten heeft gemaakt en voegt toe: ‘Vanochtend gemaakt; gezicht op Alkmaar. Kijkt u maar, de verf is nog nat.’ Isa voegt nog snel toe: ‘Ik heb er nog een kaas gekocht!’ Wachter: ‘Goed, jullie kunnen doorgaan.’

Als de avonturier vraagt wat er aan de hand is in Leiden kan er geantwoord worden met dat de pest is uitgebroken in Leiden.

(Isa haar man is aan de pest overleden, daarom haat zij die ziekte)

Jullie rijden door Haarlem heen en het valt jullie op dat de staart van Haarlem erg druk zijn. De kinderen die lachend rondhollen en mensen die zich nergens zorgen om maken. Niemand lijkt zich druk te maken met de pest zo dichtbij. De pest dreigt altijd en overal. Net als het erop lijkt dat hij verdwenen is, duikt hij weer ergens op. De laatste epidemie in Alkmaar, was in 1650.

Jeroom zet de wagen op de Grote Markt en springt van de bok. Haastig haalt hij de schragen uit de wagen en spoort Isa aan hem te helpen. Jeroom: ‘Vooruit, stal snel alles uit! Het blijft nog wel een tijdje licht.’ Isa: ‘We mogen niet meer handelen; de klokken zijn al geluid. De marktdag is afgelopen. Ik heb geen zin om onze hele winst van vandaag aan een boete uit te geven.’ Jeroom: ‘Met de markt heb ik niets te maken. Wij zijn er in het belang van het volk.’ Jeroom tilt een kist met flesjes uit de wagen en stalt die uit op de tafel. Hij werpt een blik op de avonturier en zegt: ‘Vooruit joh, help eens mee!’ Binnen de kortste keren staat alles klaar en hebben ze een groepje nieuwsgierigen getrokken. Jeroom begint een speech te geven tegen de menigte en jullie verkopen binnen een half uur al de flesjes met levens elixers.

Haastig pakken Jeroom en Isa alles weer in. Achter in de wagen krijgt de tweeling Marijtje en Lyncken om aandacht en Isa klimt naar binnen. Jeroom neemt plaats en jij leidt het paard over de Grote Markt, naar de stadspoort, zodat jullie bij het eerste dageraad kunnen vertrekken. Jullie zetten kamp op, zonder vuur. Vuur maken is verboden binnen de stadsmuren. Jullie eten je avondmaaltijd op de avonturier kan nu eventuele vragen stellen. Als de avonturier vraag wat er in de flesjes zat kan je antwoorden met. ‘Iets waarin ze geloven,’ antwoordt Jeroom. ‘Dat is vaak al genoeg,’ voegt Isa toe. Jeroom: ‘Genezing hangt niet alleen af van de medicijnen die je krijgt toegediend, maar ook van je eigen wil om te genezen, een optimist heeft een grotere kans om gezond te blijven dan een piekeraar. Je stemming is van groot belang.’ Als de avonturier antwoord met: ‘Ik ben bang dat dat niet altijd opgaat,’ zegt Olivier. Jeroom: ‘Natuurlijk niet, maar als er geen medicijnen zijn, is dat je enige kans.’ Jeroom pakt iets uit de wagen en zegt tegen de Avonturier: ‘Hier, Smeer dat op je plekken.’ Jeroom: ‘Vraag niet wat erin zit, Smeer het er gewoon op.’ Als de avonturier antwoord met: ‘Waarom mag ik niet weten wat erin zit?’ Zegt jeroom:. ‘Wat doet het ertoe? Hoeveel wijzer ben je dan?’ Isa: ‘Probeer het maar’. Voordat ze gaan slapen leest Jeroom zijn medijnen boek.

ONTROERING

OCHTEND

De avonturier wordt al wakker en zal een rondje gaan lopen in Haarlem. Je loopt een lang rondje in Haarlem. het is nog leeg. Je loopt richting de stadspoort en staat daar even stil tot dat een wachter roept: ‘Nou, gaan we erin of eruit?’ Met een ruk draai je je om en je de stad weer naar de woonwagen. De woonwagen is nog steeds in diepe rust. Pas als er steeds meer klokken beginnen te beieren, komen Jeroom en Isa tevoorschijn.

‘Wat heb je gedaan?’ vraagt Isa terwijl ze een brood in stukken snijdt. Avonturier: ‘Ik heb een apotheek gevonden waar ze grondstoffen voor verf verkopen. De luiken waren nog dicht, maar ik ga straks wel terug. Ik heb nogal wat verf nodig om die wagen te beschilderen. Welke kleur willen jullie?’ Jeroom: ‘Lichtblauw, de tekens van de dierenriem. En veel felle kleuren, dat trekt de aandacht. Probeer aan scharlakenrood te komen.’

Terwijl jullie ontbijten vang je verschillende gesprekken op van voorbijgangers: ‘Het hoeft hier niet naartoe te komen. Sommige steden worden gewoon overgeslagen, je begrijpt niet hoe dat kan.’ ‘Ze zouden die hele markt onmiddellijk moeten opheffen en de poorten dichtgooien!’

HET VERLEDEN VAN ISA

Na het ontbijt ga je naar de apotheek in de Zijlstraat. Een wirwar van vertrouwde geuren overvalt hem. De apotheker, een schriel, gebogen mannetje, komt van achteren aanstommelen en vraagt: ‘Waarmee kan ik u van dienst zijn?’ De avonturier doet zijn bestelling. Apotheker: ‘U bent schilder? Heeft u een atelier in Haarlem?’ Avonturier: ‘Nee.’ Apotheker: ‘Waar komt u dan vandaan?’ Avonturier: ‘Uit Alkmaar.’ Apotheker: ‘Alkmaar! Spraken ze daar al over de pest?’ Avonturier: ‘Nee, gelukkig niet.’ Apotheker: ‘Dus daar is het ook nog niet. Misschien inmiddels wel, dat weet je niet. In Alkmaar is het ook jaarmarkt. Misschien is Haarlem wel overgeslagen, wie zal het zeggen.’

De apotheker opent potten en verzamelt de gevraagde verfstoffen. De avonturier pakt de zakjes verfstoffen bij zich en legt een aantal munten op de toonbank. Daarna verlaat hij de winkel.

Als hij buiten staat, schijnt de zon in zijn gezicht. Op de een of andere manier kan hij niet geloven dat de pest hem zal bespringen. Hij heeft al een keer afscheid genomen van het leven en... het weer teruggekregen. God kan niet zo wreed zijn hem dat leven opeens toch weer af te nemen.

Isa kijkt met Lyncken op de arm naar de stadspoort, waar maar een paar boeren met hun vee binnenkomen, in plaats van de gebruikelijke stroom bezoekers van de jaarmarkt. ‘Het zal ook wel moeilijk worden om de andere steden binnen te komen,’ zegt ze. ‘Daarom moeten we hier maar zoveel mogelijk zien te verdienen,’ zegt Jeroom.

Olivier heeft de schragentafel in elkaar gezet en is bezig verfstoffen fijn te malen met een stamper.

Jeroom is bezig met voorbereidingen voor de verkoop en Isa voedt haar kinderen. Dan zegt Isa tegen Olivier: ‘Je woonde in Alkmaar, nietwaar?’ Isa: ‘Ik ben ook nooit meer terug geweest in Leiden, te veel herinneringen. Hendrick was een van de eerste slachtoffers van de pest. Vanaf het moment dat hij koorts kreeg en de eerste builen verschenen, liepen de mensen met een boog om ons heen. De waterdrager liep ons huis voorbij, de burens vroegen alleen van een afstand hoe het met ons ging, familie kwam niet meer over de vloer. En toen Hendrick dood was zat ik helemaal alleen in huis, wachtend tot ik me ook klam en zweterig ging voelen. Dat gebeurde niet. Ik ging de straat weer op, maar als ik op de markt liep weken de mensen uiteen. Als ik in de kerk kwam had ik de hele bank voor mezelf. Toen de eerste builen verschenen raakte ik in paniek, maar ik voelde ook iets van opluchting. Het was zover; die kwellende onzekerheid was voorbij. Ik werd opgenomen in het pesthuis, ik werd aangeraakt en getroost door bekenden die ook ziek waren. Er werd voor me gezorgd. Ik wist dat ik het waarschijnlijk niet zou overleven, maar ik was in ieder geval niet meer alleen.’

Olivier: ‘Maar je overleefde het’. Isa: ‘Ja, door Gods genade. Maar dat gevoel van dodelijke eenzaamheid heeft me nog lang uit mijn slaap gehouden. Dat doet het nog.’ Onverwacht kijkt ze Olivier recht in de ogen. Haar blik is ernstig en vol begrip. ‘Ik zag het, toen ik je naast Jeroom

op de bok zag zitten. Ik zag het in één oogopslag.’ Olivier haalt moeizaam adem. Diep weggedrukte emoties wellen in hem op. Als Isa opstaat en in het voorbijgaan haar hand op zijn schouder legt, beseft hij dat het de eerste keer is sinds lange tijd dat hij wordt aangeraakt. Overrompeld door de emoties die dat in hem oproept springt Olivier overeind, loopt naar de wagen en begint de houten wanden glad te schuren. na het middaguur Zegt Jeroom: ‘Laten we gaan. Snel!’ Isa komt onmiddellijk in actie. In minder dan geen tijd heeft ze de kinderen en hun boeltje in de wagen, terwijl Jeroom het paard inspant. Isa: ‘Waar is de handel?’ Jeroom: ‘Stukgeslagen.’ Isa: ‘Ik heb een nieuwe voorraad gemaakt,’ Jeroom: ‘We kunnen richting Gouda gaan en het daar proberen.’ Jullie stappen op de wagen in en rijden de stadspoort van Haarlem, jullie volgende bestemming is Gouda.

DE REIS VERVOLGT

Tijdens de reis naar Gouda, richt Olivier zijn blik op de weg vóór hem. De blinde muren van een verlaten leprozerie doemen op. In de tuin staat een groepje Lepras bijeen. Langzaam komen ze dichterbij woonwagen. Rol de dobbelstenen!

TACTIEK

De 4 Leprasi’s zullen alleen aanvallen met hun stomp aanval.

Na het gevecht reizen jullie verder richting Gouda. Olivier wrijft er gedachteloos over zijn arm en kijkt dan gealarmeerd naar zijn wambuis. Wat zit daar? Waarom trekt zijn huid zo? Hij blikt snel naar Isa en Jeroom, maar zij hebben niets gemerkt van zijn toenemende paniek. Ze slaan een zijweg in en trekken in het bos tot ze het water van het Spaarne weer zien glinsteren. Volkomen onverwacht rukt Jeroom aan de teugels en springt van de bok. Isa: ‘Wat is er?’ Jeroom: ‘Volgens mij zag ik... Ja, zie je wel! Vingerhoedskruid!’ Hij bukt zich en trekt een plantje uit het gras. ‘Dan moet er nog meer in de buurt staan. Even kijken...’ Aandachtig naar beneden kijkend loopt hij de berm door. Isa laat zich van de bok zakken. Isa: ‘Dat kan nog wel even duren,’

Oliviers blik gaat naar het Spaarne, waar schepen voorbijglijden en het water het blauw van de lucht weerspiegelt. Hij loopt naar de oever en gaat tussen het riet staan.

Leprasi

Pantserklasse 8
Snelheid 20 ft.

Levenspunten 29
Ondode

Over

Leprasi's zijn ondode mensen. Het zijn mensen die gestorven zijn aan lepra in de leprozerie. Hun lichamen zijn nooit begraven. Vanaf dat moment lopen ze altijd rond de leprozerie.

Acties

Standvastig. Zijn de levenspunten van de zombie tot 0 gereduceert. Dan moet de zombie een constitutie reddings poging doen. DC van 5 + de ingenomen schade, tenzij de schade stralend is of van een vol treffer. Met een succes zakt de zombie in plaats daarvan naar 1 trefpunt.

Vaardigheden

Sterkte 19 (+4)	Perceptie +4
Behendigheid 6 (-2)	Immuniteit tegen gif
Constitutie 16 (+3)	Immuniteit tegen condities met gif
Intelligentie 3 (-4)	Donkerevisie 60 ft.
Wijsheid 6 (-2)	Passieve Perceptie 8
Charisma 5 (-3)	Talen:-

Stomp: Rol +3 om te raken, bereik 5 ft., Één doelwit. Aanval: 1d6 + 1 knallende schade.

Als hij zijn wambuis openknoopt voelt hij het al; er zijn onder zijn hemd nieuwe plekken bijgekomen. Hoe is dat mogelijk! Die zalf van Jeroom hielp zo goed! Hij ging al bijna in zijn genezing geloven.

Met trillende vingers maakt hij de nestels los waarmee zijn wambuis aan zijn hopen is vastgemaakt, gooit wambuis en hopen in het gras en trekt zijn hemd over zijn hoofd. Op zijn borst zijn tal van kleine witte kringetjes zichtbaar. Hij herkent ze meteen. Ze zullen groter worden, een verdikking vormen en zich over de rest van zijn bovenlichaam verspreiden. Precies zoals het zich over zijn armen verspreidde. Op een dag zal heel zijn lichaam ermee bedekt zijn, en dan? Wat is de volgende fase? Het angstzweet breekt hem uit. Nauwkeurig bekijkt hij iedere plek. Het lijkt niet op melaatsheid. Voorzichtig glijden zijn vingers over de rode, met schilfers bezaaide verdikkingen. Het doet geen pijn, het voelt alleen erg droog aan. Hij herinnert zich de zweren, de etterende wonden van de melaatsen in het Klaphuis. Hij heeft gezien hoe het vocht door hun windsels drupte en de zweren zich door hun lichaam vraten. Van dat soort verschijnselen vertoont hij geen spoor. Bij hem breiden de plekken zich wel uit, maar hij heeft er geen last van en het worden geen open wonden. Maar als het geen melaatsheid is, wat is het dan in godsnaam? Is het besmettelijk? Is het dodelijk? Zal het nog erger worden?

Jeroom kom weer terug uit het bos en zegt: Ik denk dat ik van dit plantje voorlopig wel genoeg

DE VERGIFTIGING

HET VOLGENDE ETMAAL

heb. Zullen we hier kamp maken en morgen ochtend verder reizen dan maar.’
Tijdens het ochtend maal komt er ineens een oude man naar hen toe.
‘Heeft u iets over voor een oude man, vrouwe? Een stuk brood? Een nap soep?’
Isa geeft hem een stuk brood.
Jeroom: ‘Kom niet dichterbij!’ ‘Waar kom je vandaan?’
Man: ‘Van overal en nergens, heer.’
Jeroom: ‘Is dat nergens misschien Leiden?’
Man: ‘Leiden? Och Here, nee. Ik ben met een grote boog om Leiden heen gelopen. Ze hebben er de pest binnen de muren! De pest!’
Isa: ‘Dat wisten we al.’
Man: ‘Achthonderd slachtoffers al, vrouwe! De mensen sterven er op straat en blijven er liggen als dooie honden. Geen mens durft ze een fatsoenlijke begrafenis te geven. Het is vreselijk om in de handen des levenden Gods te vallen.’
Olivier: ‘En Alkmaar? Heb je iets gehoord over de toestand in Alkmaar?’
Man: ‘Nee, niets. Heeft u nog een stuk brood over?’
Isa reikt hem een stuk brood toe.
Jeroom: ‘Je hebt genoeg gehad. We hebben zelf ook honger,’
De bedelaar schrokt het stuk brood weg. Daarna reist de bedelaar weer verder.

Jeroom: Met de pest die heerst zal ik snel van mijn levenselixer afkomen in Gouda
Olivier: Kun je dat nou echt niet anders noemen?’
Jeroom: ‘Waarom? Ik moet toch ook ergens van leven? En met het geld dat ik verdien kan ik me wijden aan verdere studie in de geneeskunde. We zijn al heel ver gekomen met onze inzichten in de pest, maar er blijven nog zoveel vragen over. Hoe word je precies besmet, waarom de een wel en de ander niet.... Om over een medicijn maar niet te spreken,’Het blijft stil en ze gaan verder op hun reis naar Gouda. Ze passeren Leiden en trekken richting Gouda. Onderweg laat Jeroom geen boerderij, geen gehucht liggen. Op ieder erf en op ieder marktplein, hoe onaanzienlijk ook, stalt hij zijn pillen en smeersels uit. Isa hoeft haar toneelstukje niet op te voeren; zo dicht bij de pesthaard heeft Jeroom genoeg aan zijn eigen overtuigingskracht. De toverstenen, magische dode padden en levenselixers vliegen weg. Leunend tegen de wagen kijkt Olivier toe hoe de mensen, vervuld van hoop, met hun flesjes troebel water naar huis lopen.

DE BOERENFAMILIE

Aan het einde van een warme middag – ze zijn net op zoek naar een plaats om hun kamp op te slaan – komt er een vrouw uit een aan de weg gelegen boerderij strompelen, haar arm rond haar middel geslagen.
‘Help!’ roept ze. ‘Help!’
Vóór ze bij haar zijn zakt ze ineen. Jeroom aarzelt maar heel even en trekt dan aan de leidsels. Hij springt op de grond en loopt, gevolgd door Olivier, op zijn hoede naar de vrouw toe. Ze ligt op de grond en kijkt hen met wijd opengesperde ogen aan. Haar wangen zien hoogrood, haar voorhoofd is bezweet en ze houdt haar handen tegen haar buik gedrukt.
‘Binnen,’ fluistert ze.
Jullie kijkt elkaar aan.
‘Alstublieft!’ Het klinkt zo smekend dat Olivier in de richting van de boerderij loopt. In de deuropening blijft hij een tijdje staan, moed verzamelend. Dan loopt hij voorzichtig naar binnen, bang voor wat hij zal aantreffen. Een meisje van een jaar of zeven leunt half zittend, half liggend tegen een kussen aan. Ze haalt oppervlakkig adem en kermt zachtjes. Jeroom loopt richting het kind en zegt ‘Rustig, dit kind heeft geen pest,’ Ze heeft ook geen gezwellen,’ mompelt hij.
Olivier: ‘Is het niet de pest? Hoe weet je dat?’
Jeroom: ‘Dat zie je toch; ze heeft pijn in haar buik, net als haar moeder. Waarschijnlijk iets verkeerd gegeten. Kijk eens even rond.’
Olivier loopt door het boerenvertrek, Hij loopt naar achteren en bekijkt de aardewerken kannetjes en majolica schaaltjes die op de grote houten tafel staan. Hij neemt een van de kannetjes op en ruikt aan de inhoud ervan. Zijn gezicht vertrekt.
Achter hem komt Isa met de boerenvrouw binnen. De vrouw leunt zwaar op haar en Olivier schiet Isa te hulp. Samen helpen ze haar in de bedstee, waar ze kreunend in rolt.
Jeroom doet de deurtjes van de bedstee halfdicht en kijkt naar Olivier. ‘Iets gevonden? Wat heb je daar?’
Olivier: ‘Een of ander smerig drankje’.
Jeroom en Isa komen bij de tafel staan en Jeroom giet de inhoud van het kannetje op een bord. Hij doopt zijn vinger in de vloeistof en ruikt eraan.
Jeroom: ‘Lijkt op vlier. Kijk, er drijven zaden in. Als ze die troep gedronken hebben, verklaart dat veel.’
Olivier: ‘Vlier? Dat is toch niet zo erg? Jeroom: ‘Vlier is prima.’ Het brengt de lichaamssappen weer met elkaar in evenwicht. Maar dan moet je wel alleen de bladeren en bloesem gebruiken. De zaden zijn

TEGENGIF

giftig. God mag weten hoe deze mensen aan dit drankje komen. Waarschijnlijk van een marskramer die hun erf opliep.’
Jeroom pakt een leeg flesje, houdt het tegen het licht en beent door de achterdeur naar buiten. Door het venster ziet Olivier hem voorovergebogen door de zonovergoten hof lopen, hoog opgeschoten gras vertrappend onder zijn schoenen.

Isa kijkt ook, pakt een emmer en geeft die aan Olivier. ‘Put jij even water en zet het op in een ketel.’ Als het water kookt komt Jeroom terug met een bos paarse, stekelige bloemetjes.
Jeroom: ‘Grote klis, dat heeft een ontgiftende werking.’ Hij maakt van de wortels en stengels een aftreksel en laat dat trekken en afkoelen. Als het klaar is voor gebruik schenkt hij een houten kom vol voor de vrouw en het meisje, en geeft er onverwacht ook een aan Olivier.
Jeroom: ‘Grote klis heeft ook een verzachtende werking op huidaandoeningen’.

Olivier drinkt zijn kom leeg tot de laatste druppel. De hele dag en nacht zijn ze met de boerenvrouw in de weer. Met natte doeken en kruidendranken brengt Isa de koorts bij de vrouw en het meisje omlaag en dan krijgen ze bij stukjes en beetjes te horen wat zich op de boerderij heeft afgespeeld.
Greet-Boerenvrouw: ‘We hoorden dat de pest eraan kwam.

We baden tot God dat de ziekte onze deur voorbij zou gaan. Jan, mijn man, kwam van de markt thuis met een drankje dat we moesten nemen om geen pest te krijgen. Had hij gekocht bij een rondreizende arts.’

Isa: ‘Waar is uw man dan nu?’
Greet: ‘Weg, hij liep weg toen Janna koorts kreeg. Hij pakte zijn spullen en ging ervandoor met onze twee zonen. Ik dacht: die komen wel terug. Maar ze kwamen niet terug. En toen werd ik ook ziek.’

Jullie blijven tot Greet en haar dochter opgeknapt zijn. Jeroom laat wat van zijn kruidendranken

DE RUSTIGE TOCHT

achter en dan trekken jullie verder.
De dorpen laten jullie links liggen en jullie trekken om de steden heen.
Jullie reizen in een rustig tempo en blijven vaak verscheidene dagen op een plek staan. Nu heeft Olivier de tijd om de wagen te schilderen. Maar als het karwei erop zit spreekt niemand over zijn vertrek. Terwijl Jeroom in de dorpen botbreuken, pijnlijke gewrichten en kolieken behandelt, zit Olivier intussen portretten van mensen te tekenen... en hij verkoopt zijn schetsen even goed als Jeroom zijn pillen en poeders. Iedereen wil graag nog snel een afbeelding van een familielid of een geliefde. Olivier doet goede zaken en dat geeft hem een prettig gevoel; nu is hij minder afhankelijk van Jeroom en Isa.

Op een avond staat Olivier in het laatste zonlicht het sterrenbeeld Maagd op de wagen wat bij te werken. Jeroom is op zoek naar kruiden. Isa wiegt Lyncken en Marijtje in de wagen in slaap en als het binnen eindelijk stil wordt, komt ze naar buiten. In de verte tekenen de muren van Rotterdam zich af. Ook Rotterdam heeft zijn eerste pestgevallen ontdekt, de poorten dichtgegooid en probeert met brandende pek de lucht te zuiveren. Over Alkmaar zijn goddank nog steeds geen onheilspellende berichten.

Olivier: ‘Hoe heb je Jeroom eigenlijk leren kennen?’
Isa: ‘Toen de pest was uitgewoed en de poorten weer opengingen, stond Jeroom met zijn wagen op de Blauwe Steen. We raakten in gesprek, werden vrienden en toen ben ik met hem meegegaan. Hij kwam precies op het juiste moment. Ik wist destijds totaal geen raad met mezelf. Hendrick was dood en Leiden was opeens zo benauwend. Het moest zo zijn dat ik Jeroom tegenkwam.’
Olivier: ‘Hou je van hem?’
Isa: ‘Of ik van hem hou? Ja, ik geloof van wel.’
Isa: ‘En jij? Heb jij iemand achtergelaten van wie je houdt?’
Olivier: ‘Alleen mijn familie. Ik dacht dat ik van een meisje hield, maar toen wist ik nog niet hoe dat hoort te voelen: houden van.’
Isa: ‘Het moet verschrikkelijk zijn om alles wat je lief is achter te laten,’ zegt ze na een tijdje.
Olivier: ‘Ja’. De woorden blijven hangen in de stilte van de zomeravond.

ALKMAER

ONDERWEG

Jullie steken de grote rivieren over en trekken langs de in de zon glinsterende uiterwaarden. Dan denkt Olivier ineens; Is de pest al in de stad of hangt hij nog buiten de muren van Alkmaar? Maken zijn vader en moeder zich op dit moment ongerust over hun warme voorhoofd en koude rillingen? Houden ze Hester en Jan extra in de gaten? Of liggen ze misschien al doodziek in bed?

Jullie trekken over het zandige pad in de richting van een dorp. Jullie rijden een klein gehucht binnen waar meer armzalige hutten staan dan boerderijen. De enige gebouwen van steen zijn de kerk en een patriciërswoning. Er is niemand te zien. Jullie ruiken ineens een verschrikkelijke stank. Hij is wel wat gewend, maar deze geur van bederf is een heel andere dan die uit open riolen en beerputten komt. Een man ligt op zijn buik naast de openbare pomp met zijn gezicht opzij. Olivier rent erop af en is juist op tijd om te zien hoe Jeroom de man met zijn voet omdraait. Een gezicht vol paarse bloeditstortingën staart hen met gebroken ogen aan. Een opgezwollen, zwarte tong hangt naar buiten en Jeroom en Olivier deinzen terug. Jeroom smoort een vloek. Jeroom: ‘We zitten hier in een pestdorp! Wegwezen!’

Stapvoets rijden jullie even later het dorp door. Vensters en deuren zijn dichtgetimmerd. In de zijstegen groeit gras.

VREEMDE PLEKKEN

Aan de rand van een bos overnachten jullie, omgeven door niets anders dan natuur en frisse lucht. De volgende dag maken ze zich al vroeg klaar om verder te trekken. In het zuiden schijnt de pest niet zo huis te houden, wist een passerende marskramer te vertellen. Maar de zwarte dood woedt hevig in het noorden en maakt op het moment vooral veel slachtoffers in **Alkmaar**.

Jeroom is het bos ingelopen om kruiden te zoeken en Isa is op weg naar een boerderij verderop, in de hoop dat ze daar wat melk en eieren kan krijgen. Ze heeft Marijtje meegenomen om zachte gevoelens bij de boerin op te wekken.

Onderweg plukt Olivier een paar bramen van een struik en stopt ze in zijn mond. Olivier krabt in zijn hals en voelt daar iets wat er eerder nog niet was. Verontrust tast hij de plek af met zijn vingertoppen. Bloed! Langzaam, ongelovig en vol angst betast Olivier de plek opnieuw. Het is een nieuwe plek, die een paar dagen geleden is komen opzetten. Hij heeft hem met de zalf van Jeroom ingesmeerd en geprobeerd er verder niet aan te denken. Nu voelt hij een wond. Een wond!

Olivier begint te rennen. Hij neemt met één stap alle treden van het trappetje van de woonwagen en duikt naar binnen. Isa’s spiegel! Waar ligt dat ding? Olivier pakt Isa’s handspiegel uit een kist met kleding. Olivier grist het ding naar zich toe, stapt naar buiten en inspecteert zijn hals. Het daglicht onthult hardvochtig de schilferige korsten die zich om een kleine zweer hebben gevormd. Olivier voelt zicht wanhopig. Wat nu?! Olivier pakt Jeroom zijn boek voor een uitleg. Maar diep van binnen weet Olivier dat het tijd is.

Olivier staart naar het kruis dat aan de wand van de woonwagen hangt. Hij staart er zo lang en intens naar dat het lijkt alsof het kruis beweegt.

Als Jeroom en Isa terugkeren, staat Olivier met zijn weinige bezittingen klaar voor vertrek. Isa ziet het in één oogopslag. Ze hoort Lyncken krijsen maar kijkt alleen naar Olivier. Isa: ‘Wat...’ begint ze. Olivier: ‘Ik ga naar huis.’ Isa: ‘Naar huis? Naar Alkmaar bedoel je? Ben je gek geworden? Olivier, dat doe je niet! Moet je soms ook de pest krijgen?’ Olivier: ‘Ik moet.’ Isa: ‘Je moet helemaal niets! Wat denk je dat je daar kunt doen? Je kunt je familie niet redden; niemand kan iets beginnen tegen de pest!’ Radeloos wendt Isa zich tot Jeroom. ‘Jeroom, zeg jij dan wat!’ Jeroom: ‘Het was goeie zalf, Voor de juiste kwaal.’ Isa: ‘Moet je echt gaan?’ Olivier: ‘Ja.’ Isa: ‘En als je familie nou... Dan ben je helemaal alleen.’ Olivier: ‘Dat was ik al.’ Isa: ‘Denk je dat we elkaar ooit nog zullen zien?’ Olivier: ‘Misschien... Op een andere plaats, onder andere omstandigheden. Wie weet... Vaarwel, Isa.’ Isa: ‘Vaarwel’.

TERUG NAAR ALKMAAR

Het kost hem dagen om Alkmaar te bereiken. Geen trekschuit neemt hem mee, geen boerenkar stopt om hem een rit aan te bieden. Hoe erg is het in Alkmaar? Wanneer is de pest er precies uitgebroken? Hoeveel slachtoffers zijn er al gevallen?

Hoe dichtër hij bij de stad komt, hoe alarmerender de berichten worden. Veel voorbijgangers zijn vluchtelingen, uit Alkmaar zelf of uit Oudorp en Heiloo. De berichten zijn verschrikkelijk. De pest schijnt uit Amsterdam te zijn gekomen, overgeslagen te zijn naar Leiden en Haarlem, en vervolgens dook hij op in Alkmaar om daar genadeloos hard toe te slaan. In juni vielen in Alkmaar de eerste slachtoffers en vanaf dat moment is het sterftcijfer blijven stijgen

Olivier vraag aan een voorbijganger hoe erg het al in Alkmaar is. De man antwoord met: ‘Hoe erg? Hele straten staan leeg, mijnheer! Tientallen lijken per dag worden uit de huizen gesleept. De Grote Kerk is al geruimd om plaats te maken voor de slachtoffers. Alle oude botten zijn naar Oudorp gebracht.’

Als Alkmaar nog maar een grijze vlek in de verte is, hoort hij het onheilspellende klokgelui al en het wordt steeds luider naarmate hij dichtër bij de stad komt. Olivier houdt zijn pas in en kijkt naar de vertrouwde muren en torens. Hij kan nog terug. Hij hoeft die besmette stad niet in. Maar zijn verlangen om zijn familie terug te zien is groter dan zijn angst. Olivier komt gemakkelijk de stad binnen. De pestgolf spoelt zo snel over het land dat alle noodmaatregelen en veiligheidsvoorschriften bijna lachwekkend zijn. Het is alsof hij door een spookstad loopt. De straten zijn leeg, huizen dichtgetimmerd of voorzien van waarschuwendë bossen stro. De stank van ziekte en dood vult huizen en straten. Wie zich buiten vertoont, beweegt zich gehaast en met gebogen hoofd voort, een doek met azijn tegen mond en neus gedrukt.

Pestdragers, te herkennen aan een rode stok en zwarte kleding, gaan met een draagbaar een huis in en komen met een lijk vol builen weer naar buiten. Een lijkstoet, op weg naar de kerk, trekt met een boog om het kadaver heen. Olivier loopt de Oudegracht op, zijn ogen gericht op het punt waar Lidewij’s huis zich ongeveer moet bevinden. Vanuit de verte ziet hij de bos stro al aan de deur hangen. Hij blijft voor het huis staan en kijkt door de geopende luiken naar binnen. Leeg. Geen teken van leven.

Hij loopt de gracht weer op en slaat af bij de Ridderstraat. Hoe dichtër hij bij huis komt, hoe langzamer hij gaat lopen. Hij loopt door de bijna geheel uitgestorven straatjes de Mient op en durft bijna niet te kijken. Maar Olivier ziet het meteen: op de deur van de apotheek hangt een bos stro. De luiken zijn dicht en hier en daar ten overvloed met latten dichtgetimmerd. Olivier loopt naar binnen. De apotheek ruikt vertrouwd naar kruiden, maar de flauwe geur wordt overstemd door een onaangename lucht, die door de half openstaande gangdeur de apotheek binnendrijft. Olivier moet even zijn weerzin overwinnen voor hij de gang instapt. Vanuit de binnenhaard komt de stank van urine, zweet, etter en rotting. Met zijn vingers zijn neus dichtknijpend duwt hij de deur open. De lucht is niet te harden. Hij laat zijn ogen door de verlaten binnenhaard glijden.

Een ketel beschimmelde brij hangt aan de haak. Een stuk brood ligt op het snijblok, half weggevreten. Als hij naar binnen stapt, schieten een paar ratten haastig weg. Hij opent de bedstee waar hij vroeger in sliep en een verschrikkelijke lucht komt hem tegemoet. De lakens liggen aan het voeteneind, alsof ze nog maar net weggetrapt zijn, en een lichaamsvorm is nog duidelijk zichtbaar in het stromatras. Hester? Jan?

Olivier dwaalt door het huis, waar stille getuigen het drama vertellen dat zich hier heeft afgespeeld. De rondslingerende potjes kruiden; de volle po naast een bedstee; de op de grond liggende kledingstukken, afgeworpen tijdens een koortsaanval. Dit kan niet waar zijn. Niet iedereen! Olivier rukt de dekenkisten open in de hoop ze leeg te vinden. Dat zou betekenen dat ze in haast zijn afgereisd – maar nee. De dekenkisten zijn tot de rand toe gevuld met kleding.

Olivier dwaalt rond in het huis, boven en beneden. Uiteindelijk keert hij terug naar de binnenhaard en valt op zijn knieën op de plankenvloer. ‘God, o God,’ mompelt hij.

Al het licht, alle kleur is verdwenen; de vertrouwde binnenhaard is een doodse omgeving geworden.

HET EINDE VAN OLIVIER

ONDERWEG

Opeens klinkt er gebonk. Olivier schiet overeind. Opnieuw klinkt er gebonk. Olivier's ogen glijden naar de bedstee met de half openstaande deuren. Olivier loopt ernaartoe en trekt de deuren verder open. De lakens bewegen, sprakeloos kijkt hij naar de oude man het is zijn vader. Blijkbaar heeft hij geslapen, want nu wordt hij hoestend en reutelend wakker.

Het vlees om zijn botten is verschrompeld, zijn haar plakt op zijn kalende schedel en zijn ogen liggen diep in hun kassen. Hij ligt tegen een stapel kussens aan, naakt onder een vochtig laken, dat van hem afglijdt als hij zich beweegt en enorme zwartpaarse builen onthult. Op zijn been zijn donkere vlekken zichtbaar, afgewisseld met grote blaren.

FAMILIE MOERIAANS

Zijn lichaam gloeit van de koorts, zijn ogen branden en als hij zijn uitgedroogde mond opent, komt er een lucht uit die Olivier bijna doet kokhalzen. De met korsten overdekte lippen van Boudewijn Moeriaans bewegen, maar er komt geen geluid uit.

Olivier draait zich om, loopt de gang door, de keuken uit en put water in de hof. Hij draagt de houten emmer naar binnen en neemt in het voorbijgaan een tinnen kroes mee die op een plank in de keuken staat. Hij neemt de hele emmer mee naar de binnenhaard en vult de kroes. Hij wil zijn vader helpen drinken, maar Boudewijn weert hem af. Boudewijn pakt met bevende handen de kroes. Boudewijn: 'Olivier'. Olivier: 'Wat is met moeder gebeurd? En Hester? En Jan?' Boudewijn: 'Dood...Allemaal dood...' Olivier tast naar zijn vaders hand, maar Boudewijn weert hem moeizaam af, zijn ogen gericht op Oliviers hals. De lap is losgeraakt; de wond moet duidelijk zichtbaar zijn...

Twee dagen lang verzorgt Olivier zijn vader. Olivier ruimt zijn braaksel op en geeft hem een schoon laken. Olivier zou graag het stinkende stromatras, dat doorweekt is door zweet en urine, willen verwisselen, maar iedere beweging doet Boudewijn zoveel pijn dat dat onmogelijk is. Als hij met zijn lippen smakt, geeft hij zijn vader

water. Maar bij alles wat Olivier doet, vermijdt zijn vader het hem aan te raken. Alles in hem schreeuwt om zijn vaders hand op de zijne maar hij blijft onnodige aanrakingen vermijden.

Olivier doet geen oog dicht. De hele nacht ligt zijn vader te ijlen, te gillen van de pijn, naar adem te snakken en te braken. Krampen, neusbloedingen en bloedspuwingen volgen elkaar steeds sneller op.

Het moment komt, als Olivier met zijn hoofd in zijn handen naast de bedstee zit, dat het stil wordt. En stil blijft. Het is die stilte die Olivier uit zijn verdoving haalt en gealarmeerd overeind doet schieten. Hij haast zich naar de bedstee en buigt zich over zijn vader heen. De blauwe ogen staren hem leeg aan. Olivier kijkt bewegingloos op het gepijnigde lichaam neer. Nu kan zijn vader hem niet langer afweren. De hele nacht houdt hij de dodenwake bij zijn vader. Vroeg in de ochtend hoort hij de pestdragers aankomen.

DE GRAFLEGGING

Olivier loopt naar buiten en hoeft niet eens iets te zeggen. Zijn gezicht en hangende schouders maken de situatie meteen duidelijk. Zonder vragen te stellen dringen de pestdragers langs hem heen naar binnen, tillen zijn vader uit de bedstee en leggen hem op de kar bij de andere lijken. Ze dekken de lichamen af met een zwart laken en na veel oponthoud bij andere huizen met sterfgevallen gaat het naar de Grote Kerk. Olivier volgt de kar met zware, trage stappen naar de Grote kerk.

Lange rijen doodskisten staan te wachten op hun teraardebestelling. Het zal nog een tijd duren voor zijn vader aan de beurt is. Olivier loopt door de kerk, op zoek naar de plaats waar zijn moeder, broer en zuster begraven liggen. Het is onbegonnen werk; overal tegelijk zijn grafdelvers bezig. Maar in het begrafenisregister van de Grote Kerk vindt hij de notities die hij zoekt: Kathelijne Palts Moeriaans, huysvrou van B. Moeriaans, Hester Moeriaans, Jan Boudewijnsz Moeriaans N.G. 281 Drie poossen geluyt. 19,-.

Voor de begrafenis en het driemaal luiden van de klok heeft zijn vader in juli negentien gulden betaald... Olivier loopt naar de noordergang, waar het graf van zijn familie moet zijn. Voor de plavuis met de inscriptie blijft hij staan. Daar liggen ze; op elkaar gestapeld. Olivier knielt neer bij de plavuis en raakt met voorzichtige vingers de inscriptie aan. Het is zover.

Pas als de kist via touwen in het gat zinkt, kijkt Olivier naar beneden. Alsof zijn vaders ogen dwars door de kist branden voelt hij zijn blik weer op de wond aan zijn hals gericht. En pas dan dringt het tot hem door dat het misschien alleen een blik uit bezorgdheid was. Wanneer de steen is teruggelegd op het graf waarin zijn vader is verdwenen, verlaat hij de Grote Kerk.

Langzaam loopt hij naar huis en duwt de deur open. Hij loopt door de vertrekken waarin hij is opgegroeid en doet oude herrineren op. Zo neemt hij afscheid. Van zijn familie, en van het leven dat hij heeft gekend.

VERMEERDERING

Tenslotte gaat hij voor de spiegel zitten, neemt langzaam de lap van zijn hals en kijkt naar de zweer die steeds verder omhoogkruipt. Peinzend bekijkt hij de wond. De eerste ettervorming is al zichtbaar. De uitzichtloze lijdensweg is begonnen. Hij scheurt een stuk van een schoon laken af en windt het om zijn hals. Vervolgens gaat hij aan het werk. Hij haalt het smerige beddengoed uit zijn vaders bedstee en gooit het achter in de hof. Hij vervangt het door een schoon laken maar laat het besmette stro liggen. Hij maakt het huis verder niet schoon, ruimt alleen een beetje op. Die nacht slaapt hij in zijn vaders bedstee. Als hij wakker wordt trekt hij zijn vaders tabbaard aan en drinkt uit de kroes waaruit hij hem op zijn sterfbed te drinken heeft gegeven.

Hij zit voor het venster van de keuken, omgeven

door pestdampen, en wacht. Maar de dood haalt hem niet op. Hij wacht op de eerste ziekteverschijnselen, maar hij voelt zich niet klam of rillerig. De dag gaat traag voorbij en uiteindelijk wordt hij door de honger naar de schamele markt gedreven. De stad oogt verlaten. De markt is uitgestorven. Hier en daar staat een kraam, maar zonder de besmettelijke komkommers, radijzen, wortelen en kersen. Iedereen pakt zelf wat hij nodig heeft. Met een paar appels en een brood keert Olivier naar huis terug. De pestdragers halen twee doden uit het huis naast de apotheek vandaan. Olivier wacht tot ze verdwenen zijn, gaat naar binnen en sluit de deur stevig achter zich.

In de binnenhaard gaat hij aan tafel zitten, het brood voor zich. Hij heeft nog nooit alleen gegeten. Hij denkt aan Isa, aan Jeroom, en de eenzaamheid schreeuwt hem toe uit alle hoeken van de binnenhaard. Hij voelt aan de zweer onder zijn kraag. Hij breidt zich langzaam maar zeker uit naar de rechterkant van zijn gezicht. Met een hoge kraag kan hij de zwachtel nog aan het oog onttrekken, maar voor hoe lang nog? Heel even zit hij doodstil. Alleen zijn hart klopt als een razende. Voorzichtig tast hij onder zijn oksel. Door zijn kleding heen voelt hij de buil al zitten.

HET PESTHUIS

Een dag later gaat Olivier naar de kerk om te bidden. Dan komt er iemand naar Olivier toe en vraagt 'gaat het?'. Het is Jeremias. Olivier fluistert: 'Ik heb builen' Jeremias loopt samen met Olivier richting het pesthuis. Hij komt op een bedstee naar iemand te liggen. Er is geen hoop de builen worden steeds groter, steeds pijnlijker en vermenigvuldigen zich snel. Hij opent zijn ogen en ziet zijn vader naast hem zitten. Olivier fluistert: 'Vader,'. Hij hoort zijn moeders stem, ziet twee schimmen om hem heen zweven. Iemand roept hem. Het is eigenlijk heel gemakkelijk. Je hoeft je alleen maar over te geven. Je verzet staken. Dan kun je dat zieke lichaam ontvluchten. Zijn geest stijgt op. De pijn is weg.

HET EINDE VAN OLIVIER

DE ONTDEKKING

UIT DE SESSIE

In de behandelkamer op de Prinsengracht blijft de stilte na Kris' laatste woorden lange tijd hangen. Heleen kijkt naar Kris' vertrokken gezicht en mompelt: 'Zo is het wel genoeg voor vandaag.' Ze buigt zich over Kris heen en zegt zacht: 'We gaan terug, Kris. Ik ga tot tien tellen en dan word je langzaam wakker. Een... twee... drie...' Ze telt tot tien en ziet de spanning uit Kris' lichaam wijken. Hij beweegt stijfjes en zucht, maar houdt zijn ogen nog even gesloten.

Als Kris na een tijdje zij ogen opent, verbaast hij zich over het witte plafond boven zijn hoofd. Waar is hij? Hij voelt onder zijn pijnlijke oksel, tot hij zich realiseert dat hij niet aan tafel zit in de keuken van een zeventiende-eeuwse apotheek. Hij is terug. Hij ligt op een bank in de behandelkamer van een therapeute. Hij kijkt om zich heen en wordt zich langzaam bewust van de aanwezigheid van Heleen, die hem nauwlettend in de gaten houdt. 'Hoe gaat het met je?' vraagt ze zacht. Kris: 'Gaaf wel'. 'Dat was een hele ervaring,' zegt ze voorzichtig. Kris: 'Hij is dood. Mijn vader is dood.' Heleen: 'Ja. Hoe voelt dat?' Kris: 'Leeg. Ik voel me alsof ik werkelijk iemand verloren heb.' Heleen: 'Dat heb je ook. In die sessie was die vader voor jou zo werkelijk als hij maar kan zijn.' Kris: 'Hij is al bijna vierhonderd jaar dood, en ik was het vergeten. Zoveel pijn en verdriet en ik was het vergeten.' Hij schudt verbijsterd zijn hoofd. Heleen: 'Dat is niet voor niets, Kris. Als we ons alle emoties uit vorige levens zouden herinneren, zou dat een ondraaglijke last worden. Het is de genadigheid van ons geheugen die het gordijn dichttrekt.'

Heleen: 'Het is belangrijk dat je die negatieve gevoelens in het verleden achterlaat en inziet dat je nú leeft. Een heel nieuw leven met nieuwe mogelijkheden en kansen.'

De hele verdere dag sluit Kris zich op in zijn kamer en reageert niet op de telefoon of op geklop op zijn deur. Hij werpt een blik in zijn agenda, die opengeslagen op tafel ligt. Geweldig, volgende week is het toetsweek. Daar is hij mooi te laat voor.

Maar eigenlijk kan het hem weinig schelen. Hij heeft andere dingen aan zijn hoofd. Uren achtereen luistert hij naar zijn stem uit het

verleden, naar de hoop en wanhoop van een jongen die steeds meer een stukje van hemzelf is geworden.

Hij grijpt een pak papier en een potlood, gaat aan zijn werktafel zitten en begint te schetsen. Met vlugge, zekere lijnen zet hij de portretten neer van zijn moeder, Hester, Jan, Isa en Jeroom, zijn vader. Daarna ploft hij op de bank met de stapel tekeningen. Hij bestudeert ieder portret met een intensiteit alsof hij de persoon weer tot leven wil wekken.

ALKMAAR IN HET HEDEN

De volgende ochtend kleedt Kris zich aan. Kris is van plan om naar Alkmaar te gaan en zijn 400 jaar oude familie op te zoeken.

Het is kaasmarkt in Alkmaar. Honderden met fototoestellen behangen toeristen verdringen zich om het Waagplein en kijken naar de rondribbelende kaasdragers met hun berries vol kazen. Langs de kade slingert zich een lint van kraampjes met houten speelgoed, kaas, plastic tulpen en stenen molentjes. Een beetje verloren staat hij voor de apotheek, zoekend naar iets bekends. Er is nu een stoffeerder in gevestigd. Hij zou wel even naar binnen willen, maar hij doet het niet, wetend dat hij toch niet vindt wat hij zoekt.

Zijn maag begint te knorren. Kris bestelt een patatje op de Mient, in het pand waar ooit Aeltje Hendricx, de stadsvroedvrouw, woonde. Met een puntzak patatje oorlog loopt hij door de Langestraat, waar winkelende mensen de etalages bekijken en straatmuzikanten voor een vrolijke noot zorgen. Maar Kris loopt rond in zijn eigen wereld. Hij is niet alleen. Geesten uit een ver verleden vergezellen hem. Hij kan hun gezichten duidelijk zien tussen de toeristen en winkelende mensen. Jan rent voor hem uit, een muts op zijn hoofd; hij draagt zijn versleten wambuis-voor-het-buitenspelen. Naast hem loopt Hester. Ze praat tegen hem, maar de woorden bereiken hem niet.

Bij de Grote Kerk houdt Kris zijn pas in. Daar, op de hoek, waren het mannengasthuis en het pesthuis, gelegen in het oude Salvatorklooster. Nu is de plek één grote lege ruimte. De oude gebouwen zijn verdwenen en een modern plein met kleine fonteintjes ligt voor hem, omgeven door het theater en een museum: het Stedelijk Museum van Alkmaar.

Hij koopt een kaartje en wandelt de eerste zaal in. De herkenning schreeuwt hem tegemoet. Portretten van bekende gezichten sieren de muren; patriciërs van Alkmaar die wel eens in de apotheek kwamen.

Opgegraven gebruiksvoorwerpen liggen tentoongesteld in vitrines; halfvergane schoenen, gebroken potten en vuurtestjes, munten. Hij kijkt naar het kinderspeelgoed achter het glas. Spaarpotjes, fluitjes en bikkels; precies zulke bikkels als die van Jan. Kris dwaalt van zaal naar zaal, steeds sneller. Dit was een vergissing; het grijpt hem allemaal veel te veel aan. Hij zoekt het bordje 'uitgang' en draait zich om. Het is alsof alle lucht in één klap uit hem wordt geslagen, als zijn blik wordt getroffen door een schilderij tegenover hem.

De apotheek, het uithangbord met de witte roos, de vrouw met de stoelenmatter in gesprek op de brug, de meisjes met witte mutsjes in de schaduw van het huis, de kaasmarkt... Welke weg heeft dat schilderij afgelegd voor het hier kwam te hangen? Kris kijkt naar het bordje dat naast het schilderij aan de muur hangt. 'Gezicht op het Waaggebouw te Alkmaar, ca. 1660.' Het was 1656, en hij kan het weten. Hij heeft het zelf geschilderd toen hij in het Klaphuis zat.

DE GROTE KERK

Kris kijkt op naar de grijze muren van de Grote Kerk die zich boven de binnenstad verheffen. Al eeuwenlang. De stad mag veranderd zijn, generaties zijn gekomen en gegaan: de Grote Kerk heeft alles meegemaakt. Er staat tegenwoordig een loketje in het voorportaal. Om in de onderhoudskosten te kunnen voorzien nu de religieuze functie zo sterk is teruggelopen, is de kerk een cultureel centrum geworden.

Als Kris de zware deur opent en ziet dat er een schilderijtentoonstelling wordt gehouden van ene Marijke Duivenvoorden, herkent hij met moeite de kerk uit Oliviers tijd. Hij loopt zonder aarzeling naar de noordgang van de kerk. Hier moet het ergens zijn, vlak bij die pilaar. Daar stond hij met zijn rug naartoe toen hij afscheid nam van zijn vader. Kris' ogen dwalen zoekend over de plavuizen.

Hier ligt begraven... Half versleten inscripties waar nog maar enkele fragmenten van te ontcijferen zijn. Kris speurt de vloertegels af. Het moet hier echt ergens zijn. De

plavuis zal toch niet verwijderd zijn? De graven werden regelmatig geruimd... Kris schudt zijn hoofd, opent zijn ogen, kijkt naar beneden en bevriest. Hij stond erop! Al die tijd stond hij erbovenop! Vol eerbied hurkt hij neer en laat zijn vingers over de inscriptie glijden.

Hier ligt begraven Boudewijn Moeriaans 1656 en syn huysvrouw Kathelijne Dirksdoghter Moeriaans 1656 en syn doghter Hester Lutgert Moeriaans 1656 en syn soon Jan Boudewijnsz. Moeriaans 1656 Het graf was hier, onder zijn voeten. Hij schuifelt naar de steen ernaast, waar ook een inscriptie is ingebeiteld. Hij zoekt, maar treft Oliviers naam niet aan. Kris loopt de Grote Kerk uit onderweg naar de stads bibliotheek. Hij zoekt de familie moeriaans op in het stadsregisters. Kris ziet zijn familie staan.

SCHILDERSBLOED

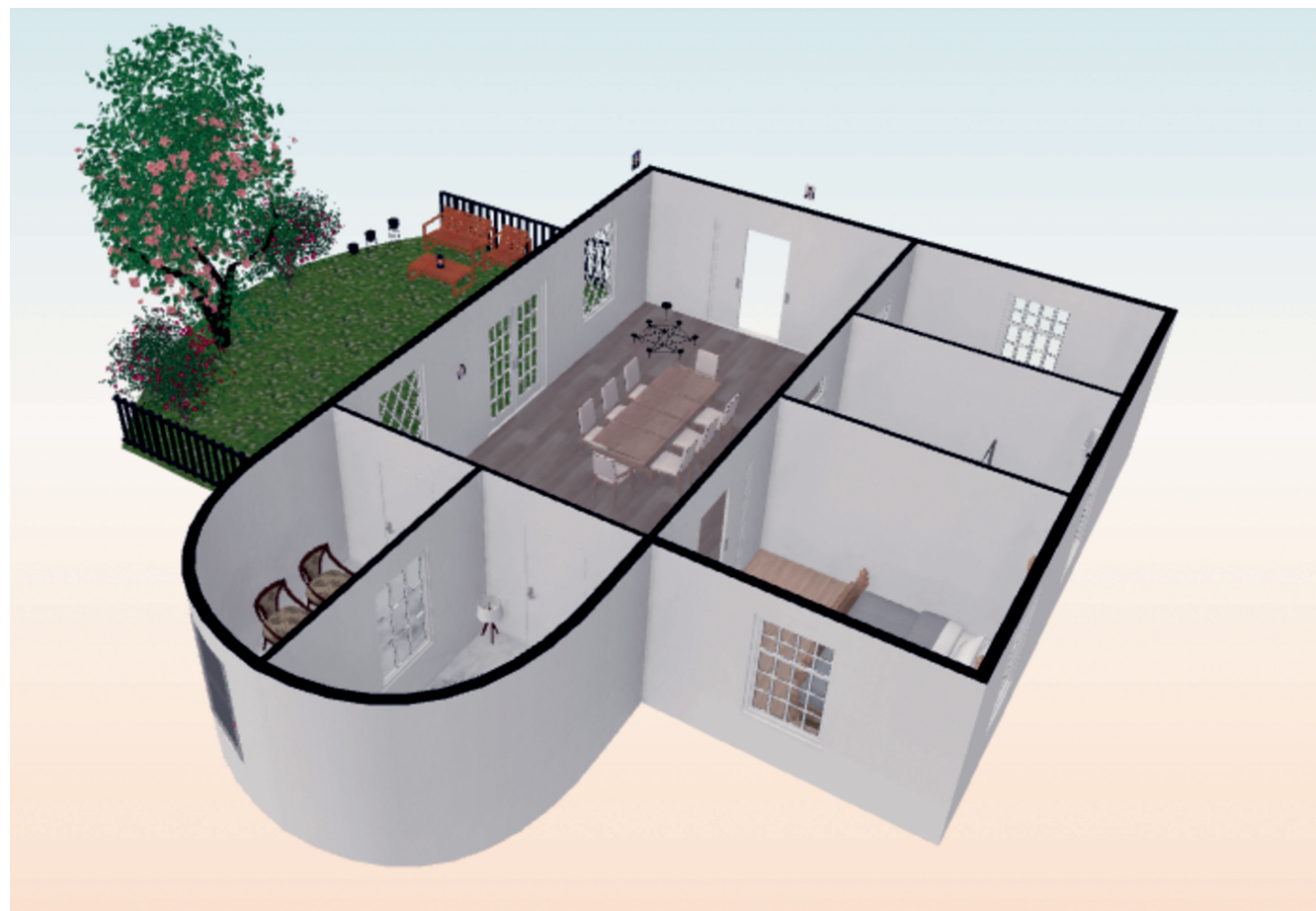
Zijn schildersbloed kriebelt om al die indrukken op doek vast te leggen. Misschien lukt het hem om naam te maken als kunstenaar, misschien niet. Hij heeft een lange leertijd te gaan, maar wat maakt het uit. Hij heeft de tijd.

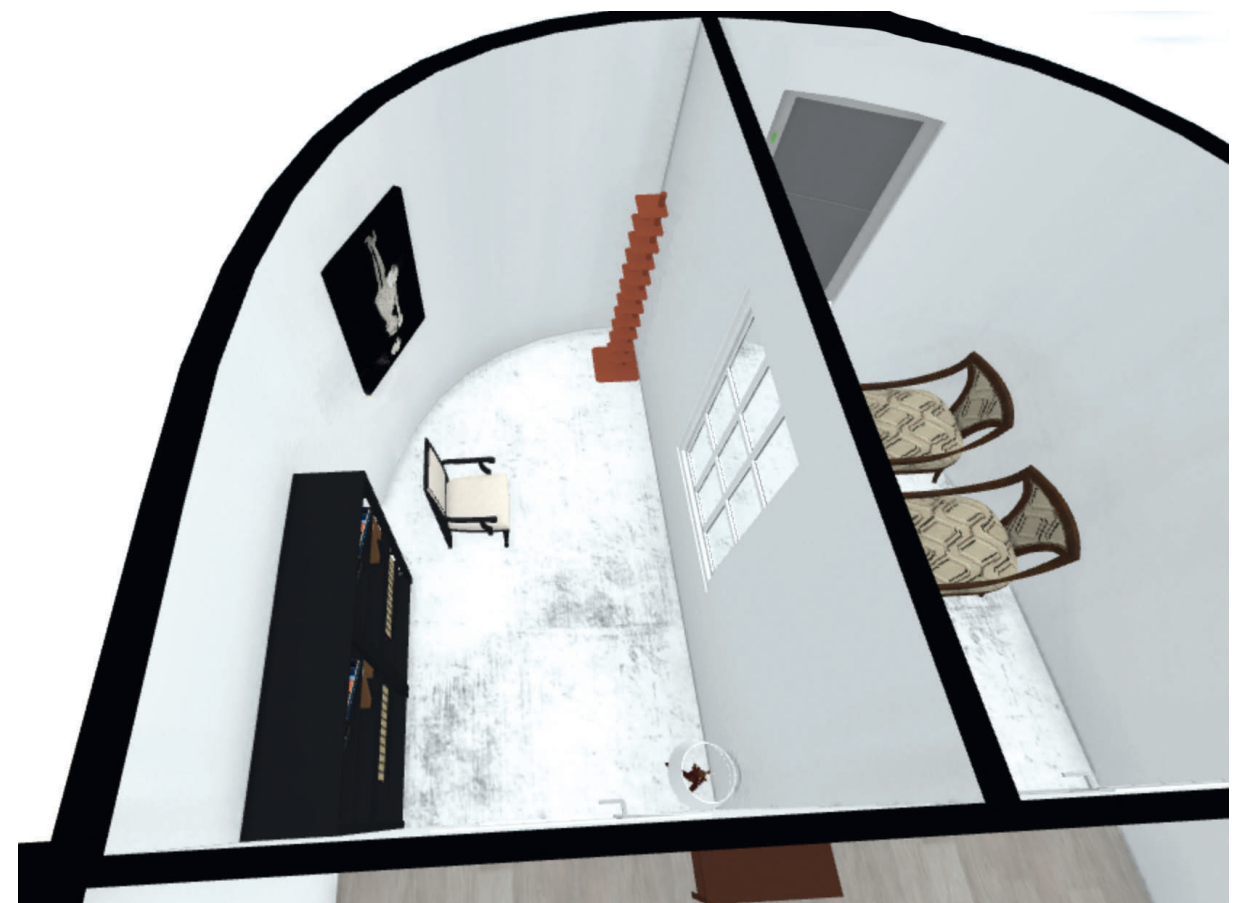
Sint-jacobskapel: Eetkamer/ontvangst ruimte

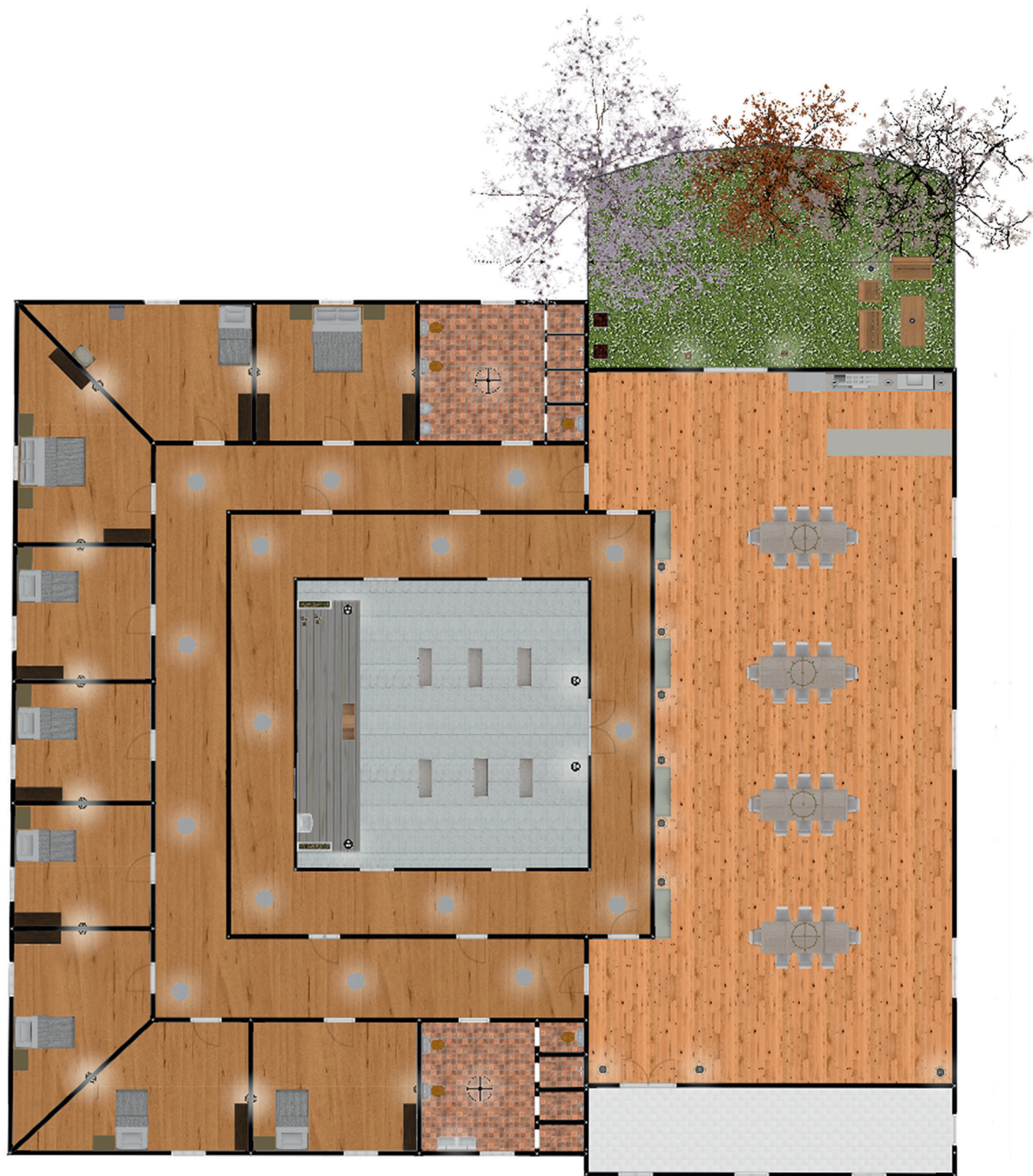
Sint-jacobskapel: Schuin boven aanzicht

Sint-jacobskapel: Schuin boven aanzicht

Sint-jacobskapel: Onderzoek kamer

Leprozerie: boven aanzicht

Leprozerie: schuin boven aanzicht

Leprozerie: schuin boven aanzicht

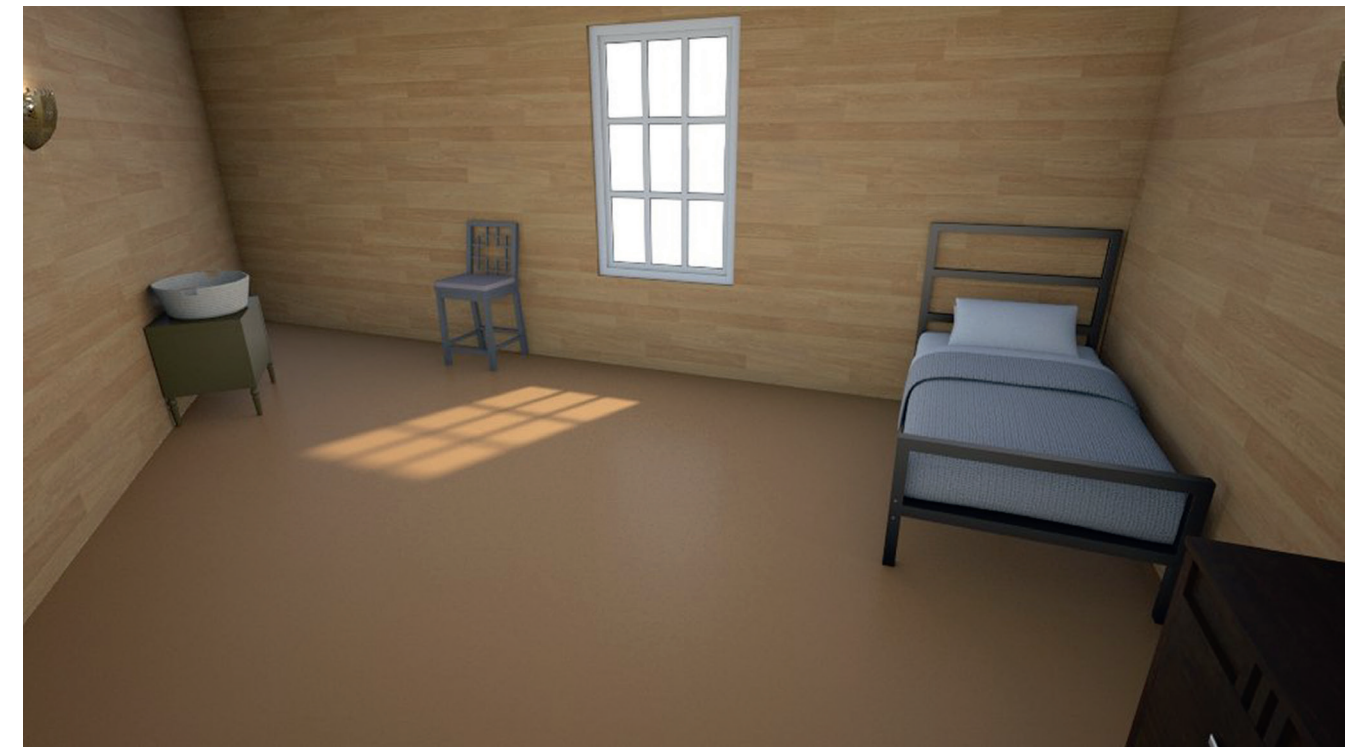
Leprozerie: Tuin

Leprozerie: Eetzaal

Leprozerie: Kerk dienst zaal

Leprozerie: Kamer Olivier

Leprozerie: Badkamer

Leprozerie: Hal 2

Leprozerie: Hal 1

Schilderij: Gezicht op het waag gebouw

de Amsterdamse student Kris Blanken wordt, gekweld door angstdromen, als hij ten einde raad is bezoekt hij een reïncarnatietherapeut. Die neemt hem mee naar zijn vroegere ik in de zeventiende eeuw, wiens carrière als kunstschilder abrupt wordt afgebroken als de artsen constateren dat hij melaats is.